

ANALIZA RAZLIKA SVEUČILIŠNIH I STRUČNIH STUDIJA EKONOMSKOG SMJERA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tomasović, Josipa

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:551164>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-14**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

**ANALIZA RAZLIKA SVEUČILIŠNIH I
STRUČNIH STUDIJA EKONOMSKOG SMJERA
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Mentor:

prof.dr.sc. Željko Mrnjavac

Student:

Josipa Tomasović

Matični broj: 2160790

Split, kolovoz 2019

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. Problem istraživanja	3
1.2. Predmet istraživanja	7
1.3. Ciljevi istraživanja	12
1.4. Istraživačke hipoteze	12
1.5. Metode istraživanja.....	13
1.6. Doprinos istraživanja	13
1.7. Sadržaj rada	14
2. VISOKO OBAZOVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ	15
2.1. Visoko obrazovanje u odabranim europskim zemljama.....	17
3. ANALIZA STUDIJSKIH PROGRAMA EKONOMSKOG SMJERA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	19
4. EMPIRIJSKA ANALIZA ANKETNOG UPITNIKA I REZULTATI.....	24
4.1. Percepcija studenata o stručnom i sveučilišnom studiju	28
4.2. Motivi za upis studenata na stručni i sveučilišni studij	36
5. ZAKLJUČAK	44
SAŽETAK.....	46
SUMMARY	46
LITERATURA.....	48
POPIS GRAFIKONA	52
POPIS TABLICA.....	53
POPIS SLIKA	55
PRILOG 1. Usporedba percepcije studenata stručnog i sveučilišnog studija	56
PRILOG 2. Anketni upitnik	77

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Obrazovanje se definira kao organizirana i održiva komunikacija s ciljem stjecanja znanja i vještina. Temelj je za brz i kvalitetan razvoj društvenih odnosa i tržišta. Razina, način i sadržaj obrazovanja određuju položaj svakog pojedinca u zajednici u kojoj se nalazi. Obrazovanje ima za cilj osposobljavanje za zanimanje, pripremu za višu razinu studija ili jednostavno za povećanje znanja i razumijevanja. (Grzelj, 2001)

Sustav obrazovanja u Republici Hrvatskoj sastoji se od:

- ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja;
- osnovnog obrazovanja;
- srednjeg obrazovanja i
- visokog obrazovanja (MZO, 2018).

Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj doživjelo je prekretnicu 2001. potpisivanjem Bolonjske deklaracije. Riječ je o zajedničkoj deklaraciji europskih ministara obrazovanja potpisanoj u Bolonji 1999. čija je zadaća reforma sustava visokog obrazovanja u Europi. (AZVO, 2018) Cilj Bolonjskog procesa je promicanje mobilnosti i zapošljivosti te jačanje konkurentnosti europskog obrazovnog sustava, a jedna od glavnih karakteristika je uvođenje preddiplomskog i diplomskog ciklusa studiranja. Država koja je takav sistem već imala bila je Velika Britanija, a ostale zemlje su morale provesti reforme. (Witte, van der Wende i Huisman, 2008) Republika Hrvatska je potpisivanjem Bolonjske deklaracije preuzela obvezu usklađivanja sa Europskim prostorom visokog obrazovanja kroz:

- *prihvatanje sustava lako prepoznatljivih i usporedivih akademskih i stručnih stupnjeva;*
- *uvođenje dodatka diplomi radi bržeg i lakšeg zapošljavanja i međunarodne konkurentnosti;*
- *prihvatanje jedinstvenog sustava triju ciklusa studiranja;*
- *uvođenje bodovnog sustava ECTS;*
- *promicanje mobilnosti studenata i nastavnika;*
- *uspostavu nacionalnog sustava praćenja i jamstva kvalitete;*
- *promicanje europske suradnje u tom segmentu.* (Predojević, 2015)

U stvaranju europskog prostora visokog obrazovanja (engl. European Higher Education Area – EHEA) važno je da akademske institucije, osim na akademskoj, međusobno surađuju i na administrativnoj razini. Kako bi se ostvarili ciljevi Bolonjskog procesa potrebno je razviti standarde i nacionalne kvalifikacijske okvire. (Jadrić, Ćukušić i Garača, 2017)Hrvatski kvalifikacijski okvir je instrument kojim se uređuje sustav kvalifikacija na svim obrazovnim razinama u Republici Hrvatskoj. Cilj mu je osigurati jasnoću, pristupanje stjecanju, utemeljeno stjecanje, prohodnost i kvalitetu kvalifikacija. Također se utvrđuje povezivanje razina kvalifikacija u Republici Hrvatskoj s razinama kvalifikacija Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF) i Kvalifikacijskim okvirom Europskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA) (Zakon o HKO, čl. 2)

U središtu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira su ishodi učenja (stečeno znanje i kompetencije), dok sam postupak učenja nije ključan. Formiran je standard kvalifikacija i svakoj kvalifikaciji je s obzirom na ishod učenja dodijeljena razina. Razine omogućuju usporedivost i povezivanje kvalifikacija. (AZVO, 2018)Zakon o hrvatskom kvalifikacijskom okviru (čl. 7, st. 1) razlikuje deset razina cjelovitih kvalifikacija (1; 2; 3; 4.1; 4.2; 5; 6; 7; 8.1; 8.2.) Visokom obrazovanju u RH pripadaju razine 5. – 8.:

- Razina 5: stručni studiji završetkom kojih se stječe manje od 180 ECTS bodova; strukovno specijalističko usavršavanje i osposobljavanje; programi za majstore uz najmanje dvije godine vrednovanog radnog iskustva;
- Razina 6: sveučilišni preddiplomski studiji; stručni preddiplomski studiji;
- Razina 7: sveučilišni diplomski studiji; specijalistički diplomski stručni studiji; poslijediplomski specijalistički studiji;
- Razina 8.1: poslijediplomski znanstveni magistarski studiji;
- Razina 8.2: poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studiji; obrana doktorske disertacije izvan studija. (Zakon o HKO, čl. 8, st. 1)

Radna skupina Ministarstva znanosti i obrazovanja predložila je izmjene i dopune Zakona o HKO-u kojim bi se na sedmoj razini napravile izmjene tako da na 7.1. budu diplomski sveučilišni i diplomski stručni, a na 7.2. poslijediplomski specijalistički sveučilišni studiji. Također je objašnjena razlika između stručnih i sveučilišnih studija te se ističe da studenti koji su diplomirali na sveučilišnim studijima mogu upisivati poslijediplomske studije bez ograničenja, za razliku od studenata diplomskih stručnih studija kojima to nije moguće. (Globalnovine.eu, 2018)

Visoko obrazovanje u RH se provodi na visokim učilištima koji se prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju¹ (čl. 47, st. 1), dijele na: sveučilište (fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu), veleučilište i visoku školu. Članak 98. ZZDVO određuje da na sveučilištima nastavnici moraju imati doktorat znanosti i baviti se znanostima, dok je za stručne studije dovoljno da imaju diplomu i tri godine prakse, te da se usavršavaju u stručnom radu.

Sustav visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj je sekvencijalan, tj. obuhvaća uzastopne obrazovne cikluse (sudjelovanje uvjetovano završetkom prethodnog stadija). Također ga karakterizira binarna struktura (sveučilišni studiji se izvode od strane sveučilišta i njihovih sastavnica, a stručni studiji se izvode od strane visokih škola ili veleučilišta). Unatoč ovoj podjeli u kojoj se stručni studiji izvode na veleučilištima i visokim školama, sustav visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj predviđa da stručni studiji budu dostupni i na sveučilištima (Rimac i Ogresta, 2017)

Sveučilišni studij je podijeljen na tri razine:

- Preddiplomski sveučilišni studij traje 3-4 godine, a njegovim završetkom se stječe 180-240 ECTS bodova. Njegova svrha je osposobiti studente za diplomski studij te pruža mogućnost zapošljavanja na određenim stručnim poslovima. Završetkom preddiplomskog studija stječe se naziv sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke.
- Diplomski sveučilišni studij traje 1-2 godine, a završetkom se stječe 60-120 ECTS bodova. Ukupan broj ECTS bodova koji se stječe nakon završenog preddiplomskog i diplomskog studija iznosi 300. Akademski naziv koji se dobiva završetkom diplomskog studija za sveučilišne medicinske programe je doktor (dr.) struke, dok se završetkom ostalih sveučilišnih diplomskih programa stječe titula magistra (mag.) struke.
- Poslijediplomski studij može biti poslijediplomski sveučilišni studij i poslijediplomski specijalistički studij. Poslijediplomski sveučilišni studij traje najmanje 3 godine te se ispunjavanjem svih uvjeta i javnom obranom doktorske disertacije u znanstvenim područjima stječe akademski stupanj doktora znanosti (dr.sc.), a ispunjavanjem svih uvjeta u umjetničkom području stječe se akademski stupanj doktora umjetnosti

---

¹U nastavku ovog rada kod spominjanja Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koristit će se kratica ZZDVO

(dr.art.). Poslijediplomski specijalistički studij traje 1-2 godine te se stječe akademski naziv specijalist (spec.) koji se dodaje prethodno stečenoj tituli.

Osim navedenih postoji i integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij čijim se završetkom stječe najmanje 300 ECTS bodova. Preddiplomski sveučilišni studiji se provode na sveučilištima, a diplomski sveučilišni i poslijediplomski studiji se mogu izvoditi u suradnji sa znanstvenim institucijama. (ZZDVO, čl. 70.-73.)

Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti, umjetnosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu, te za razvoj i primjenu znanstvenih, umjetničkih i stručnih dostignuća. (Rimac i Ogresta, 2017)

Stručni studiji se izvode u visokim školama i veleučilištima, a uz suglasnost Nacionalnog vijeća u skladu sa ZZDVO iznimno se mogu provoditi i na sveučilištima. Stručno obrazovanje obuhvaća:

- Kratki stručni studij traje 2-2,5 godine te se završetkom stječe 120-150 ECTS bodova, a njegovim završetkom se stječe naziv pristupnik/pristupnica uz naznaku struke.
- Preddiplomski stručni studij traje 3 godine, a iznimno, uz odobrenje Nacionalnog vijeća, može trajati i 4 godine. Završetkom se ostvaruje 180-240 ECTS bodova te akademski naziv stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke.
- Specijalistički diplomski stručni studij traje 1-2 godine, a završetkom se stječe 60-120 ECTS bodova te akademski naziv stručni/a specijalist/ica struke.

Ukupan broj ECTS bodova koji se stječe na preddiplomskom i specijalističkom diplomskom studiju iznosi najmanje 300. (ZZDVO, čl. 74)

Studente stručnih studija se osposobljava za neposredno uključivanje u radni proces i obavljanje stručnih zanimanja. (Horvat Novak i Hunjet, 2015)

Binarni sustav u Republici Hrvatskoj se uvodi 1993. Zakonom o visokim učilištima. Prelazak iz unitarnog sustava u binarni, koji čine s jedne strane sveučilišta, a s druge strane veleučilišta i visoke škole, potaknut je pozitivnim iskustvima drugih europskih zemalja koje su primjenjivale binarni sustav visokog obrazovanja. Velika Britanija je binarni sustav imala još 1965. kada je uveden sustav politehnika (stručno orijentiranih visokih učilišta). Ta vrsta ustanova se izrazito brzo razvijala i po kvaliteti je došla na sveučilišnu razinu. Upravo iz tog razloga, kraljičinim aktom iz 1992., omogućeno im je da mogu nositi naziv sveučilišta, što

rezultira „ukidanjem“ binarnog sustava. Međutim sveučilišta nastala iz politehnika su i dalje ostala više usmjerena na praktična znanja, ali su potaknula i modernizaciju „starih“ sveučilišta koja su slijedila njihov primjer usmjerenosti na aktualne potrebe. (Havelka, 2003)

Binarna struktura karakteristika je i Njemačkog obrazovnog sustava još od 70-ih godina prošlog stoljeća, a dijeli se na sveučilišta i stručno orijentirane Fachhochscholen. Provođenjem Bolonjskog procesa razlika između dvije vrste visokih učilišta se smanjivala i statusna hijerarhija nije više bila toliko izražena. U prošlosti su sveučilišta uživala značajno veći ugled u odnosu na Fachhochscholen. Obje vrste visokih učilišta provode preddiplomske i diplomatske studijske programe te su akademske titule izjednačene, a i znanstvena istraživanja nisu više rezervirana isključivo za sveučilišta. (Witte, van der Wende i Huisman, 2008)

Marginson i van der Wende (2006) navode kako u velikom broju zemalja EU koje imaju binarni sustav visokog obrazovanja postoje sve učestalija i veća funkcionalna preklapanja između sveučilišta i stručnih visokoobrazovnih institucija. Istraživači u području visokog obrazovanja ističu kako u Republici Hrvatskoj trenutno imamo hibridni binarni sustav u kojem ne postoji jasna granica između sveučilišnog i stručnog studija. (Horvat Novak i Hunjet, 2015) Sveučilišta mogu organizirati obje vrste studija: sveučilišne i stručne. Navedena činjenica zamagľuje binarnu podjelu. (Vukasović i Branković, 2016) Navedena konstatacija predstavlja problem ovog rada. A upravo je ustroj kvalitetnog binarnog sustava jedan od ciljeva Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije. Stoga se postavlja pitanje postoje li u praksi razlike koje opravdavaju razdvajanje u binarni sustav te doživljavaju li studenti te dvije vrste studija različitim i na koji način.

1.2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada odnosi se na teorijsko i empirijsko istraživanje iznesenog problema. Kao što je navedeno, razlika sveučilišnog i stručnog studija često je nejasna, a ovim radom ćemo utvrditi koje su njihove razlike po pitanju ekonomskih studijskih programa u Republici Hrvatskoj. Važan aspekt ovog rada su i sami studenti na kojima je odluka o izboru studija. Mrnjavac i Pivac (2015) ističu kako je pravilan izbor studija iznimno važan faktor uspješnog studiranja te posljedično uspješnog plasmana na tržište rada u cilju ostvarenja najviše razine osobne i društvene koristi. Njihovo istraživanje je pokazalo kako su očekivanja studenata stručnih studija od studijskog programa manje ostvarena nego kod studenata sveučilišnih studija.

Tablica 1. Pregled visokih učilišta u RH

VISOKA UČILIŠTA U RH (131)	
Javna učilišta (105)	Privatna učilišta (26)
<ul style="list-style-type: none"> • 8 sveučilišta s 83 sastavnice • 11 veleučilišta • 3 visoke škole 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 sveučilišta • 5 veleučilišta • 19 visokih škola

Izvor: Vlastiti prikaz autora prema: Mozvag.srce.hr (2018): Preglednik studijskih programa, [Internet], dostupno na: <http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/pocetna/index.html> (8.5.2018)

Iz Tablice 1. se može vidjeti da je u RH daleko veći broj javnih učilišta (80%) u odnosu na privatna. Također se može uočiti da kod javnih učilišta prema brojnosti prednjače sveučilišta sa svojim sastavnicama (86,6%), dok je kod privatnih učilišta obrnuto proporcionalna situacija te su najbrojnije visoke škole (73%). Zanimljiva je činjenica da od ukupno 19 privatnih visokih škola, njih 13 obuhvaća ekonomske studijske programe.

Tablica 2. Pregled studijskih programa u RH prema vrsti studija

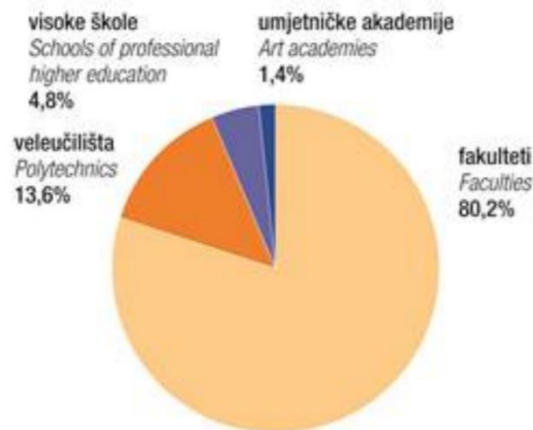
STUDIJSKI PROGRAMI U RH (1455)	
Sveučilišni studiji (1191)	Stručni studiji (264)
<ul style="list-style-type: none"> • Preddiplomski sveučilišni studij (353) • Integrirani preddiplomski i diplomski studij (54) • Diplomski sveučilišni studij (405) • Poslijediplomski specijalistički studij (250) • Poslijediplomski doktorski studij (129) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratki stručni studij (2) • Preddiplomski stručni studij (174) • Specijalistički diplomski stručni studij (88)

Izvor: Vlastiti prikaz autora prema: Mozvag.srce.hr (2018): Preglednik studijskih programa, [Internet], dostupno na: <http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/pocetna/index.html> (8.5.2018)

Iz Tablice 2. možemo vidjeti da se u Republici Hrvatskoj trenutno provodi 1455 studijskih programa. Od ukupnog broja studijskih programa u RH čak 82% otpada na sveučilišne studije. Kod sveučilišnih studija najbrojniji su diplomski sveučilišni studij (34%) te preddiplomski sveučilišni studij (29,6%). Dok je kod sveučilišnih studija broj diplomskih nešto veći od broja preddiplomskih, kod stručnih studija je situacija bitno različita.

Preddiplomski stručni studiji (65,9%) su skoro duplo brojniji od specijalističkih diplomskih stručnih studija (33,3%).

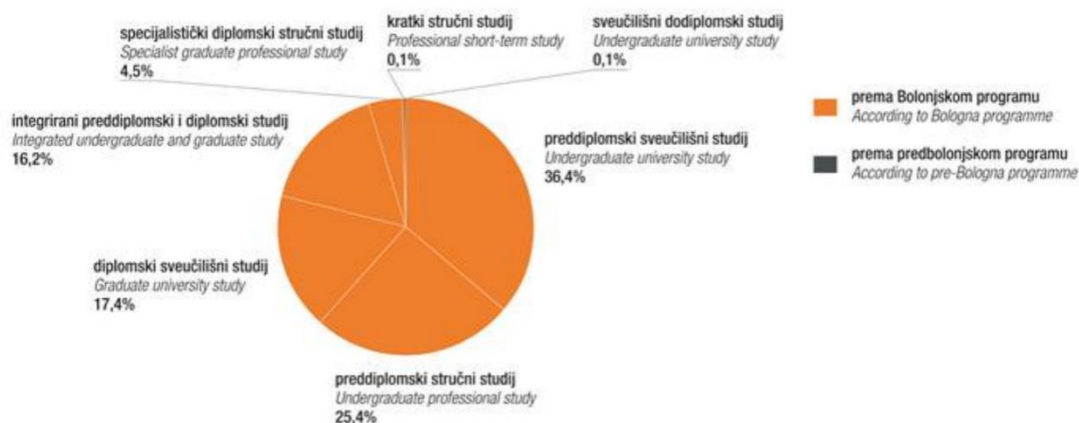
Iduće dvije slike prikazat će se stanje upisanih studenata na visoka učilišta u akademskoj godini 2016./2017. s obzirom na vrstu visokog učilišta te s obzirom na vrstu studija.

Slika 1. Studenti upisani na visoka učilišta prema vrstama visokih učilišta u akademsku godinu 2016./2017.

Izvor: dzs.hr

U akademsku godinu 2016./2017. upisano je ukupno 160 361 studenata. Na Slici 2. se može vidjeti da su fakulteti daleko najpopularnija institucija za visoko obrazovanje u RH s čak 80,2% (128 685) upisanih studenata u odnosu na druga visoka učilišta. Od toga na sveučilišne studije otpada 85,5% (110 031), a na stručne 14,5% (18 654). Na drugom mjestu su veleučilišta sa 13,6% (21 757), a slijede ih visoke škole sa 4,8% (21 757), te umjetničke akademije sa svega 1,4% (2 245).

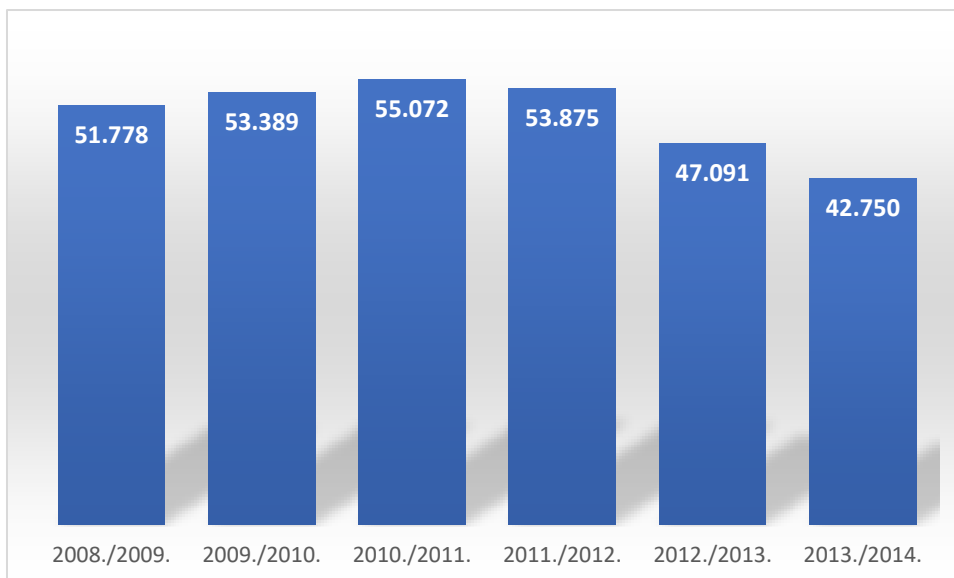
Slika 2. Studenti upisani na visoka učilišta prema vrsti studija u akademsku godinu 2016./2017.

Izvor: dzs.hr

Iz Slike 3. je vidljivo da najveći broj studenata upisanih u akademsku godinu 2016./2017. pohađa preddiplomski sveučilišni studij 36,4%, a slijedi ga preddiplomski stručni studij sa 25,4%. Može se uočiti da je razlika između broja sveučilišnih i stručnih preddiplomskih studija minimalna. Diplomski sveučilišni studij je upisalo 17,4% studenata, integrirani preddiplomski i diplomski studij 16,2%. 4,5% studenata upisalo je specijalistički diplomski studij. Zadnje mjesto dijele kratki stručni studij i sveučilišni dodiplomski studij sa 0,1%.

U Strategiji znanosti, obrazovanja i tehnologije (2014) se navodi kako se u posljednjih osam godina broj studijskih programa više se nego utrostručio što je posljedica podjele programa na preddiplomske i diplomske, ali i otvaranja novih visokih učilišta. Od ukupnog broja studijskih programa, njih 207 (14,2%) je ekonomskog smjera, od toga:

- 24 preddiplomski sveučilišni studij
- 47 preddiplomski stručni studij
- 2 integrirani preddiplomski i diplomski
- 27 diplomski sveučilišni studij
- 43 specijalistički diplomski stručni studij
- 11 poslijediplomski sveučilišni /doktorski studij
- 53 poslijediplomski specijalistički studij

Izvor: Vlastiti prikaz autora prema AZVO (2018): Broj studenata po poljima od akademske godine 2008./09. do 2013./14., [Internet], dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/statistike/44-statistike/1122-broj-studenata-po-poljima-od-akademske-godine-2008-09-do-2012-13> (24.5.2018)

Slika 3. Broj studenata ekonomskog usmjerenja od 2008./2009. do 2013./2014.

Slika 3. nam daje uvid u broj studenata ekonomskih smjerova tijekom šest akademskih godina (od 2008./2009. do 2013./2014.). Možemo primijetiti da je broj studenata do akademske godine 2010./2011. bio u blagom porastu, nakon čega slijedi drastičniji pad. U akademskoj godini 2013./2014. je preko 12 tisuća manje studenata u odnosu na 2010./2011. To je pad od čak 14,5% unatoč činjenici da se broj ponuđenih studijskih programa povećao.

Što se tiče broja diplomiranih studenata u 2016. godini u kategoriji visokih škola predvodi Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta (281). Ekonomski fakultet u Splitu broji najviše studenata (297) koji su završili stručni studij, s Ekonomski fakultet u Zagrebu broji najviše diplomiranih na sveučilišnim studijima (2114). (DZS, 2017)

Regionalni i područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje provedli su analizu i prognozu potreba tržišta rada za pojedinim zanimanjima i strukama te je u skladu s dobivenim rezultatima izrađen popis preporuka za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja. Prvo mjesto na popisu preporuka za smanjenje broja upisanih i stipendiranih studenata pripada studiju ekonomije na razini cijele RH. (Preporuka HZZ-a, 2018)

1.3. Ciljevi istraživanja

Cilj ovog istraživanja je dobiti jasan uvid u karakteristike sveučilišnih i stručnih smjerova ekonomskog smjera u Republici Hrvatskoj, tj. utvrditi njihove sličnosti i razlike proučavanjem sadržaja studijskih programa. Ekonomski studiji su posebno zanimljivi s obzirom na njihovu brojnost, tj. na postojanje velikog broja privatnih veleučilišta i visokih škola u odnosu na druge studijske programe.

Također se želi istražiti koliko su sami studenti upoznati s razlikama sveučilišnih i stručnih programa studija. Postavlja se pitanje jesu li prije donošenja odluke o upisu željenog studija uopće bili svjesni razlike. Navedeno će se postići primjenom relevantnih znanstvenih i istraživačkih metoda.

1.4. Istraživačke hipoteze

H₁: Stručni studijski programi se sadržajno bitno razlikuju od srodnih sveučilišnih studija

Kao što je već navedeno stručni studiji bi trebali studentima omogućiti neposredno uključivanje na tržište rada stjecanjem stručnih znanja za koje trenutno postoji potreba, a sveučilišni imaju znanstvenu orijentaciju. Iz navedenog proizlazi da bi se sadržaj sveučilišnih i stručnih studija trebao razlikovati s obzirom na njihovu svrhu, tj. stručni studiji bi trebali biti usmjereniji na praktična znanja. U dokazivanju navedene hipoteze analizirat će se sadržaj stručnih i sveučilišnih studija istog područja (turizam, marketing, računovodstvo, menadžment).

H₂: Očekivanja budućih studenata od izabranog studijskog programa nisu bila realna s obzirom na stvarnu razliku stručnih i sveučilišnih studija

Binarna podjela hrvatskog visokoobrazovnog sustava, koja je objašnjena u isticanju problematike ovog istraživanja, vodič je studentima prilikom izbora studijskog programa. Međutim, ističe se kako u binarnom sustavu dolazi do sve većih preklapanja između sveučilišta i stručnih visokoobrazovnih ustanova (Marginson i van der Wende, 2006). To otvara mogućnost nerealnog očekivanja od izabranog studijskog programa, a navedeno se može i naslutiti s obzirom na nezadovoljstvo studenata stručnih studija izabranim studijskim programom koje je prezentirano u istraživanju Mrnjavac i Pivac (2015). Autori upozoravaju da prema iskustvu ispitanika "*...stručni studiji se uopće ne izdvajaju po odgovorima u kojoj mjeri daju opća znanja umjesto vezanih za određeni posao ili koliko pripremaju za praksu.*"

1.5. Metode istraživanja

Kako bi se izvršilo teorijsko i empirijsko istraživanje, u pisanju ovog rada će se koristiti različite znanstvene metode istraživanja. U pisanju teorijskog djela rada, obradom sekundarnih podataka, koristit će se:

- Metoda analize i sinteze kako bi se definirao pojam visoko obrazovanje i detaljno raščlanile sve njegove komponente;
- Induktivna metoda kako bi se analizom pojedinačnih karakteristika studijskih programa donio opći sud o njihovim sličnostima ili razlikama;
- Metoda kompilacije kako bi se korištenjem analiza tuđih znanstvenih i istraživačkih radova bolje prikazala promatrana problematika;
- Metoda komparacije kako bi se usporedio sustav visokog obrazovanja između Republike Hrvatske i odabranih zemalja Europske unije

Za potrebe praktičnog djela ovog rada koristit će se metoda dokazivanja i opovrgavanja kako bi se utvrdila istinitost postavljenih hipoteza. Statističkom metodom će se analizirati podaci dobiveni provođenjem anketnog upitnika kod studenata prve godine studijskih programa ekonomskog smjera u Republici Hrvatskoj. Analiza će biti rađena u statističkom programu SPSS 22.

U radu su se koristile metode grafičkog i tabelarnog prikazivanja, metode deskriptivne statistike, koeficijent Cronbach Alpha, Shapiro-Wilkov test normaliteta distribucije, t-test razlike aritmetičkih sredina dva nezavisna uzorka, Mann-Whitney test usporedbe prosječnih rangova dva nezavisna uzorka te Wilcoxonov test rangova s predznakom. Pomoću grafičkog prikazivanja prezentirana je struktura odgovora na anketna pitanja.

1.6. Doprinos istraživanja

Ovim diplomskim radom, odnosno teorijskim i praktičnim istraživanjem, želi se doprinijeti postojećim saznanjima o karakteristikama i razlikama sveučilišnih i stručnih studija općenito, s naglaskom na one ekonomskog smjera. Razvoj hrvatskog binarnog sustava visokog obrazovanja razmatrat će se u kontekstu razvoja binarnih sustava u odabranim zemljama EU.

Kao dodatak analizi razlika sveučilišnih i stručnih studija provest će se anketa nad studentima prvih godina studijskih programa ekonomskog smjera u Republici Hrvatskoj. Na taj način će se bolje razumjeti koji su njihovi motivi odabira studija i jesu li prilikom upisa bili dovoljno upoznati s razlikom sveučilišnog i stručnog studija.

1.7. Sadržaj rada

Rad će sadržajno biti podijeljen na šest glavnih cjelina, uključujući uvodna i zaključna razmatranja, sažetak te popis korištene literature.

U uvodnom djelu rada biti će definiran predmet te problem istraživanja. Nakon toga predstaviti će se ciljevi istraživanja, a kako bi se oni ostvarili postaviti će se hipoteze koje će se u konačnici prihvatiti ili odbaciti. Potom će se prezentirati potencijalni doprinosi istraživanja i definirati znanstveno-istraživačke metode u iznošenju teorijskog i empirijskog djela rada.

Drugo poglavlje će obrađivati visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj. To podrazumijeva njegov povijesni razvoj, institucionalni okvir, smjernice za daljnji razvoj te usporedbu s odabranim članicama Europske unije.

U fokusu trećeg poglavlja će biti studijski programi ekonomskog smjera. Analizirat će se postojeći statistički podaci vezani za broj studijskih programa ekonomskog smjera, vrstu visokog učilišta koji pruža navedeni program, broj studenata koji ih pohađaju te sadržaj studijskog programa. Potom će se iznijeti razlike sveučilišnih i stručnih programa.

Empirijsko istraživanje će biti prezentirano u četvrtom poglavlju, provest će na temelju anketnog upitnika. Anketni upitnik će biti namijenjen studentima prvih godina studijskih programa ekonomskog smjera u Republici Hrvatskoj kako bi se došlo do spoznaje kako oni percipiraju razliku sveučilišnih i stručnih studija.

U posljednjem djelu ovog rada iznijet će se zaključna razmatranja na temelju detaljne analize studijskih programa ekonomskog smjera u RH i rezultata istraživanja na temelju anketnog upitnika.

2. VISOKO OBAZOVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Sustav visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj kakav danas poznajemo uveden je 2005. kada su preddiplomski, diplomski i stručni studiji usklađeni s bolonjskim načelima, a do 2009. isto je učinjeno i sa poslijediplomskim studijima. Navedeno je rezultiralo otvaranjem novih visokih učilišta, a pojavila su se i prva privatna sveučilišta. Bolonjski proces uveo je niz novina: tri razine studija, ECTS bodove, nove akademske titule i stručne nazive. Od uvođenja bolonjskog procesa do danas provedene su brojne aktivnosti kojima je cilj uskladiti sustav visokog obrazovanja u RH s europskim, omogućiti da hrvatske visokoobrazovne kvalifikacije budu prepoznatljive i vjerodostojne te da da nosioci inozemnih visokoobrazovnih kvalifikacija jednostavno mogu pristupiti hrvatskom tržištu rada. Naglasak je također bio i na povećanju kvalitete studijskih programa i mobilnosti studenata. Neke od aktivnosti koje su provedene su:

- Donošenje Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (2009);
- Donošenje Zakona o hrvatskom kvalifikacijskom okviru (2013);
- Izrada Strategije obrazovanja znanosti i tehnologije (2014). (AZVO, 2018)

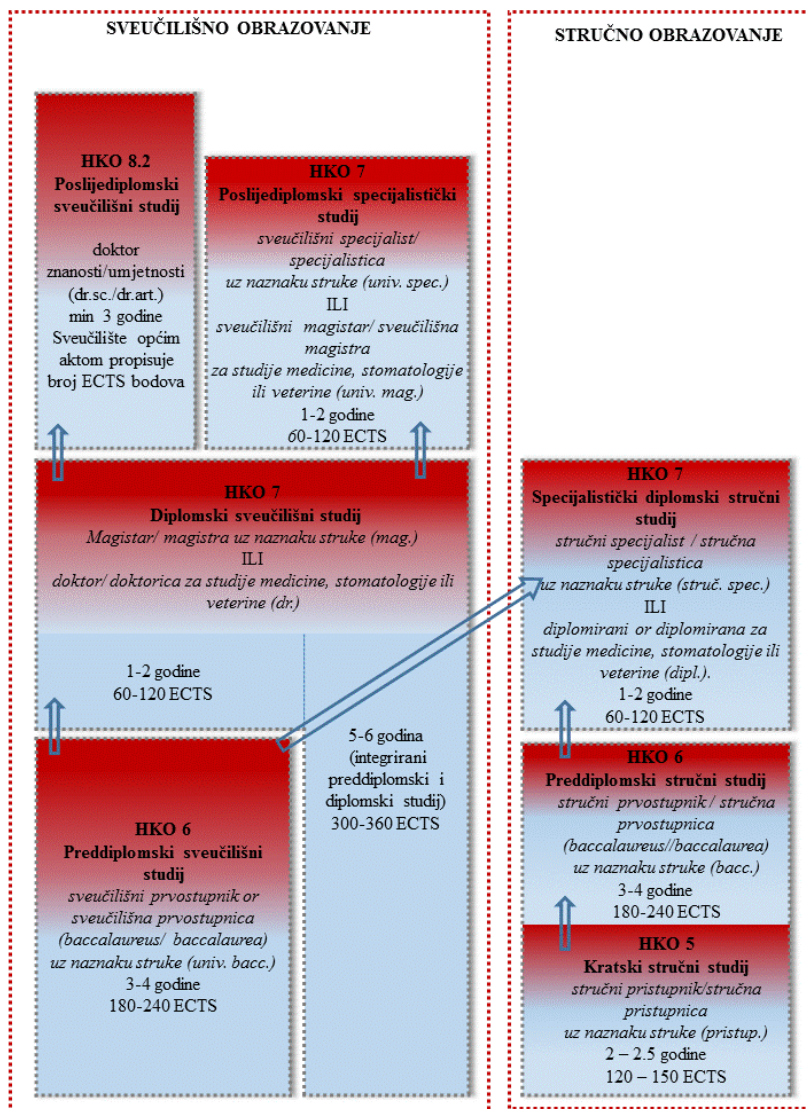
Od godine 2009./2010. u hrvatski su obrazovani sustav je uvedena državna matura na kraju četverogodišnjeg srednjeg obrazovanja te informatiziran način prijave na visoka učilišta. Rezultati na državnoj maturi su u potpunosti zamijenili dotadašnje prijemne ispite na visokim učilištima. (AZVO, 2018)

Kao što je istaknuto u uvodnom dijelu, visoko obrazovanje u RH se provodi na visokim učilištima koji se dijele na: sveučilište (fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu), veleučilište i visoku školu. (ZZDVO, čl.47, st.1) Visoka učilišta mogu biti privatna ili javna, a svoju djelatnost obavljaju kao javnu službu te osnivaju se kao ustanove. Javna visoka učilišta osniva Republika Hrvatska, a privatna učilišta osnivaju se odlukom osnivača prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom. (Horvat Novak, Hunjet, 2015)

Slika 4. donosi pregled vrsta studija u visokom obrazovanju Republike Hrvatske. Glavna podjela se odnosi na sveučilišne i stručne studije. *Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća. Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni*

proces. (AZVO, 2018) Na Slici 4. mogu se vidjeti razine sveučilišnih i stručnih studija, akademski naziv, broj potrebnih ECTS² bodova, trajanje te odgovarajuća razina u Hrvatskom kvalifikacijskom okviru.

Slika 4. Shema hrvatskog sustava visokog obrazovanja

Izvor: AZVO (2018): Shema studija u RH [Internet] dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/designs-9852/58-preglednik-studijskih-programa/399-shema-studija-u-rh> (10.8.2018)

Sustav visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj je binarni u kojem jedan dio čine sveučilišta s fakultetima, a drugi veleučilišta i visoke škole. (Havelka, 2003) Namjera

²ECTS bodovi (eng. European Credit and Transfer System) je sustav prikupljanja i prenošenja bodova koji označavaju opterećenje studenata prema unaprijed definiranim ishodima učenja u pojedinom kolegiju ili programu.

usvajanja binarnog sustava obrazovanja u Republici Hrvatskoj je bila ustroj potpune binarnost. To znači da bi stručne studije izvodila isključivo veleučilišta i visoke škole, dok bi sveučilišne studije izvodila sveučilišta i njegove sastavnice. Takva podjela nikada nije u potpunosti zaživjela s obzirom da sveučilišta izvode i sveučilišne i stručne studije. O navedenoj problematici biti će više govora u nastavku ovog rada.

2.1. Visoko obrazovanje u odabranim europskim zemljama

Europski sustavi visokog obrazovanja su u posljednjih 50 godina doživjeli korijentne promjene. 1960-ih godina se uz sveučilišta pojavljuju i nove ustanove u visokom obrazovanju kao odgovor na potražnju za visokokvalificiranom stručnom radnom snagom. Cilj navedenih reformi je bio povećanje odgovornosti visokoobrazovnih institucija prema potrebama ekonomije i društva. (Dragija, 2016)

Sustavi visokog obrazovanja mogu se podijeliti na unificirani, binarni i diversificirani sustav, a u članicama Europske unije uvjerljivo prevladava binarni sustav kao što se može vidjeti u Tablici 3. Unificirani sustav visokog obrazovanja podrazumijeva istraživačka sveučilišta sa studijskim programima usmjerenim na teoriju. U binarnim sustavima visokog obrazovanja, osim akademskih, tj. sveučilišnih studija, postoje i stručni studiji koje provode institucije stručnog visokog obrazovanja (veleučilišta i visoke škole). Diverzificirani sustav visokog obrazovanja predstavlja kombinaciju sveučilišnih i stručnih studija, a većina institucija koje izvode programe stručnih studija nude i programe sveučilišnih studija. (Doolan, Dolenc, Domazet, 2012)

Tablica 3. Kategorizacija sustava visokog obrazovanja u zemljama EU

Zemlja	Sustav visokog obrazovanja	Zemlja	Sustav visokog obrazovanja
Austrija	BINARNI	Litva	BINARNI
Belgija	BINARNI	Luksemburg	BINARNI
Bugarska	BINARNI	Mađarska	BINARNI
Cipar	BINARNI	Malta	BINARNI
Češka Republika	BINARNI	Nizozemska	BINARNI
Danska	BINARNI	Njemačka	BINARNI
Estonija	BINARNI	Poljska	BINARNI
Finska	BINARNI	Portugal	BINARNI
Francuska	BINARNI	Rumunjska	BINARNI
Grčka	BINARNI	Slovačka	BINARNI
Hrvatska	BINARNI	Slovenija	BINARNI
Irska	BINARNI	Španjolska	UNIFICIRANI
Italija	BINARNI	Švedska	DIVERZIFICIRANI
Latvija	BINARNI	Velika Britanija	UNIFICIRANI

Izvor: Dragija, M. (2016): Komparativna analiza temeljnih odrednica sustava visokog obrazovanja u izabranim zemljama Europske unije, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 60, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/204349>

Sorbonska i Bolonjska deklaracija su bile temelj za usklađivanje i reorganizaciju europskih sustava visokog obrazovanja. Usprkos naporima ka usklađivanju europskih sustava visokog obrazovanja, razlike još uvijek postoje. Uzrok tome su različiti povijesni okviri, političko ustrojstvo, stupanj gospodarskog razvoja kao i brojni drugi razlozi. (Havelka, 2003.)

Prema podacima Eurostata (2018) u Europskoj uniji je 2016. godine u tercijarnom obrazovanju sudjelovalo 19,6 milijuna studenata od kojih se 61% obrazovalo za prvostupničku diplomu. Od ukupnog broja studenata, udio žena je iznosio 54%, ali su u doktorskim studijima veći udio imali muškarci. Gotovo 1/3 studenata pohađala je visoko obrazovanje u područjima društvenih znanosti, novinarstva, poduzetništva ili prava.

3. ANALIZA STUDIJSKIH PROGRAMA EKONOMSKOG SMJERA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj trenutno postoji 209 studijskih programa ekonomskog smjera koji se provode na 44 visoka učilišta. Tablica 6. donosi prikaz svih visokih učilišta ekonomskog usmjerenja. Oni se s obzirom na vrstu visokog učilišta dijele na:

- 2 javne visoke škole
- 15 javnih sveučilišta
- 10 javnih veleučilišta
- 12 privatnih visokih škola
- 1 privatno sveučilište
- 4 privatna veleučilišta

Može se primijetiti da su javna visoka učilišta u brojčanoj prednosti nad privatnima (27 javnih, 17 privatnih). Kod javnih visokih učilišta prevladavaju sveučilišta, njih 15, dok trenutno postoji samo 1 privatno sveučilište. Suprotno tome od privatnih visokih učilišta najbrojnije su visoke škole kojih ima 12, dok javnih postoje svega 2.

Studijski programi ekonomskog smjera u Republici Hrvatskoj su s obzirom na vrstu studijskog programa su podijeljeni na:

- 25 preddiplomskih sveučilišnih studija
- 45 preddiplomskih stručnih studija
- 2 integrirana preddiplomska i diplomatska sveučilišna studija
- 30 diplomatskih sveučilišnih studija
- 43 specijalistička diplomatska stručna studija
- 11 poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) studija
- 53 poslijediplomska specijalistička studija (Mozvag.srce.hr, 2018)

Kako bi se usporedili sadržaji stručnih i sveučilišnih preddiplomskih studija, u sljedećoj tablici su prikazani kolegiji zastupljeni na dvadeset studijskih programa razvrstani na kolegije koji nude opće znanje iz područja ekonomije, specijalističke stručne kolegije te praktične kolegije i praksu. Kolegiji su razvrstani prema nazivima, bez detaljne analize njihovog sadržaja i ishoda.

Tablica 4. Pregled kolegija po studijskim programima

Vrsta studija	Visokoškolska ustanova	Smjer	Broj općih kolegija	Broj specijalističkih stručnih kolegija	Broj praktičnih kolegija	Praksa
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Split	Turizam	12	9	3	0
Sveučilišni	Sveučilište u Dubrovniku	Turizam	15	6	1	0
Sveučilišni	Fakultet ekonomije i turizma "dr. Mijo Mirković" Pula	Turizam	13	10	0	1
Stručni	Ekonomski fakultet Split	Turističko poslovanje	9	11	3	0
Stručni	Sveučilišni odjel za stručne studije Split	Menadžment trgovine i turizma	10	13	0	1
Stručni	Veleučilište VERN	Turizam - turistički i hotelski menadžment	7	22	0	0
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Split	Računovodstvo i revizija	20	2	3	0
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Rijeka	Financije i računovodstvo	24	4	0	0
Stručni	Sveučilišni odjel za stručne studije Split	Računovodstvo i financije	13	13	0	1
Stručni	Visoka škola za financijski menadžment RRIF	Računovodstvo i financije	17	14	0	1
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Split	Marketing	18	4	2	0
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Rijeka	Marketing	17	9	0	0
Stručni	Ekonomski fakultet Split	Marketing	14	6	2	0
Stručni	Poslovno veleučilište Zagreb	Marketing i komunikacije	12	18	0	0
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Split	Menadžment	15	4	2	0
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Rijeka	Menadžment	20	7	0	0
Sveučilišni	Ekonomski fakultet Osijek	Menadžment	13	12	0	0
Stručni	Ekonomski fakultet Split	Menadžment (MMP)	12	8	2	0
Stručni	Veleučilište u Slavskom Brodu	Menadžment	9	12	0	2
Stručni	Visoka poslovna škola PAR	Poslovno upravljanje	14	13	2	2

Izvor: Izrada autora

Kako bi se testirala hipoteza **H₁ (Stručni studijski programi se sadržajno bitno razlikuju od srodnih sveučilišnih studija)** testirane su razlike u broju kolegija određenog ishoda učenja (opća znanja iz područja ekonomije, specijalistički stručni kolegiji te praktični kolegiji koji su grupirani zajedno s praksom zbog malog broja takvih kolegija u programima).

Najprije je pomoću Shapiro-Wilkovog testa uspoređeno odstupa li broj kolegija od normalne distribucije kako bi se odabrala odgovarajuća statistička metoda za testiranje razlika.

Tablica 5. Shapiro-Wilov test normalnosti broja kolegija

	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.
Broj općih kolegija	,969	20	,742
Broj specijalističkih stručnih kolegija	,958	20	,502
Praktični kolegiji i praksa	,893	20	,030

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Shapiro-Wilkov test je pokazao da broj općih i specijalističkih stručnih kolegija ne odstupaju statistički značajno od normalne distribucije (empirijska razina signifikantnosti veća od 0,05 dok broj praktičnih kolegija s praksom odstupa statistički značajno u odnosu na normalnu distribuciju (empirijska razina signifikantnosti 0,030 je manja od 0,05). Stoga je za testiranje razlika između stručnog i sveučilišnog studija u broju općih i specijalističkih stručnih kolegija korišten parametrijski t-test razlike aritmetičkih sredina dva nezavisna uzorka a za testiranje razlika u broju praktičnih kolegija s praksom neparametrijski Mann-Whitney test usporedbe prosječnih rangova dva nezavisna uzorka.

U sljedećoj tablici su prikazane aritmetičke sredine i standardne devijacije broj pojedinih kolegija za obje vrste studijskih programa.

Tablica 6. Aritmetičke sredine i standardne devijacije broja općih i specijalističkih stručnih kolegija po vrstama studija

	Vrsta studija	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Broj općih kolegija	Stručni studij	10	11,70	2,983	,943
	Sveučilišni studij	10	16,70	3,831	1,212
Broj specijalističkih stručnih kolegija	Stručni studij	10	13,00	4,546	1,438
	Sveučilišni studij	10	6,70	3,234	1,023

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

U promatranom uzorku od 10 stručnih studijskih programa prosječan broj općih kolegija je

manji nego kod 10 sveučilišnih studijskih programa ($11,70 < 16,70$) dok je prsječan broj specijalističkih stručnih kolegija veći u odnosu na sveučilišne studijske programe ($13,00 > 6,70$). Razlike uočene na promatranom uzorku su testirane t-testom čiji su rezultati prikazani u tablici ispod.

Tablica 7. T-test razlike aritmetičkih sredina broja općih i specijalističkih stručnih kolegija između stručnog i sveučilišnog studija

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Broj općih kolegija	Equal variances assumed	,816	,378	-3,256	18	,004
	Equal variances not assumed			-3,256	16,980	,005
Broj specijalističkih stručnih kolegija	Equal variances assumed	,069	,796	3,571	18	,002
	Equal variances not assumed			3,571	16,251	,002

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Leveneov test homogenosti varijanci je pokazao da se varijance ova dva uzorka ne razlikuju statistički značajno (empirijske razine signifikantnosti 0,378 i 0,796 su veće od 0,05) a t-test je pokazao da postoje statistički značajne razlike u broju općih i specijalističkih stručnih kolegija između stručnog i sveučilišnog studija (empirijske razine signifikantnosti 0,004 i 0,002 su manje od 0,05).

S obzirom na predznak testne statistike i uočene aritmetičke sredine u uzorcima, **može se zaključiti da je broj općih kolegija statistički značajno veći kod sveučilišnih studijskih programa dok je broj specijalističkih stručnih kolegija statistički značajno veći kod stručnih studijskih programa, što potvrđuje hipotezu H₁.**

U sljedećoj tablici su prikazani rezultati Mann-Whitney testa razlike broja praktičnih kolegija s praksom između stručnog i sveučilišnog studija.

Tablica 8. Mann-Whitney test razlike broja praktičnih kolegija s praksom između stručnog i sveučilišnog studija

	Praktični kolegiji i praksa
Mann-Whitney U	41,000
Wilcoxon W	96,000
Z	-,701
Asymp. Sig. (2-tailed)	,483

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

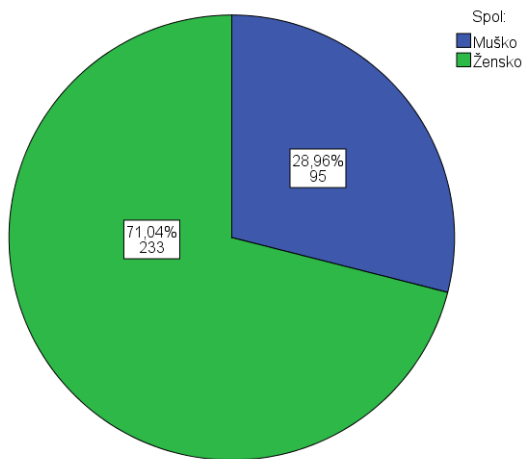
Mann-Whitney test je pokazao da ne postoji statistički značajna razlika u broju praktičnih kolegija s praksom između stručnog i sveučilišnog studija jer je empirijska razina signifikantsnosti (0,483) veća od 0,05. **U tom dijelu se hipoteza H_1 ne može prihvatiti.**

Dokazano je da sveučilišni studij nudi više kolegija općeg znanja iz područja ekonomije, a stručni studij više specijalističkih stručnih kolegija dok razlike u broju praktičnih kolegija s praksom nisu dokazane pa se hipoteza H_1 djelomično prihvaća.

4. EMPIRIJSKA ANALIZA ANKETNOG UPITNIKA I REZULTATI

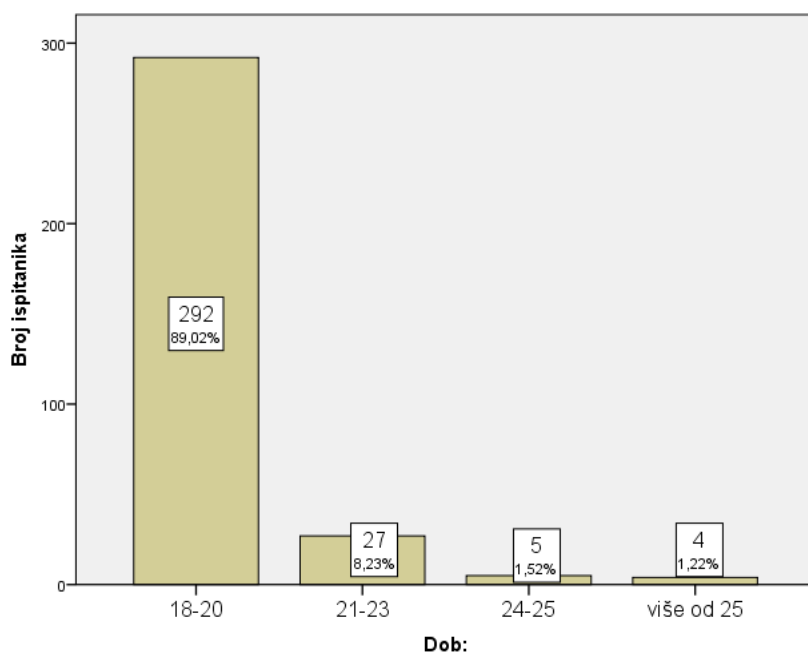
U ovom dijelu rada pristupilo se testiranju hipoteze **H₂ (Očekivanja budućih studenata od izabranog studijskog programa nisu bila realna s obzirom na stvarnu razliku stručnih i sveučilišnih studija)**. U tu svrhu je provedeno istraživanje u kojem je sudjelovalo 328 studenata prve godine Ekonomskog fakulteta u Splitu. Korišteni anketni upitnik dostupan je u Prilogu 2. ovog rada.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 1. Spolna struktura ispitanika

Grafikon 1. donosi prikaz spolne strukture sudionika istraživanja. 71,04% ispitanika su pripadnice ženskog spola (223), dok je udio muških ispitanika 28,96% (95).

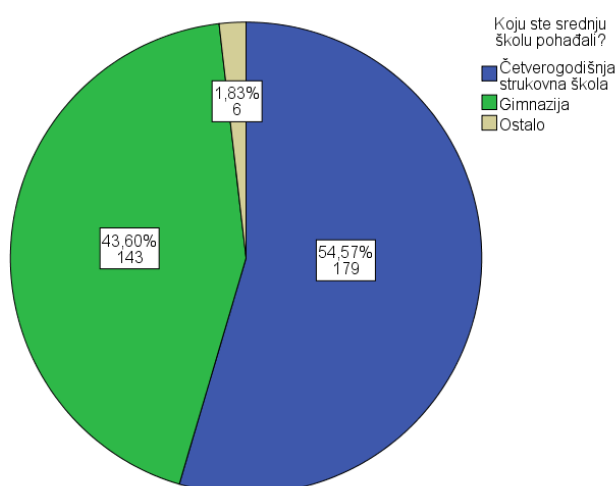

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 2. Dobna struktura ispitanika

Iz Grafikona 2. se može vidjeti da je najveći broj ispitanih studenata starosne dobi od 18 do 20 godina što je i logično s obzirom da se radi o prvoj godini studiranja (292 studenta; 89,02%), dok su u istraživanju sudjelovala i 4 studenta starosne dobi veće od 25 godina.

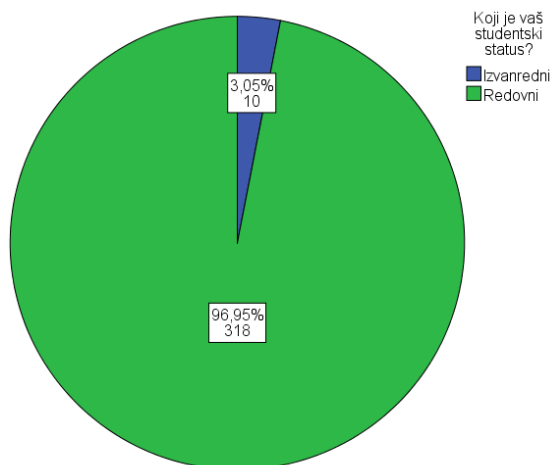
Srednjoškolsko obrazovanje ispitanika prikazano je u Grafikonu 3. Većina ispitanika je pohađala četverogodišnju strukovnu školu (54,57%), dok je gimnazijsko obrazovanje steklo njih 43,6%.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 3. Struktura srednjoškolskog obrazovanja ispitanika

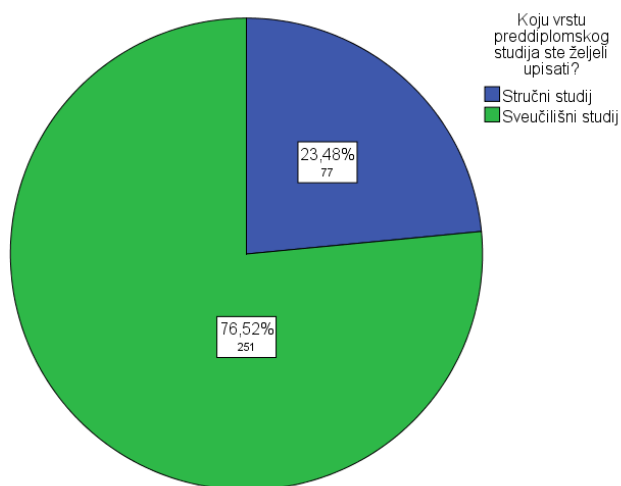
Prema studentskom statusu ispitanih studenata može se utvrditi da većina ispitanih studenata su redovni studenti (318 studenata; 96,95%), dok su izvanredni studenti u uzorku zastupljeni sa 10 ispitanika (3,05%) što je vidljivo iz Grafikona 4.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

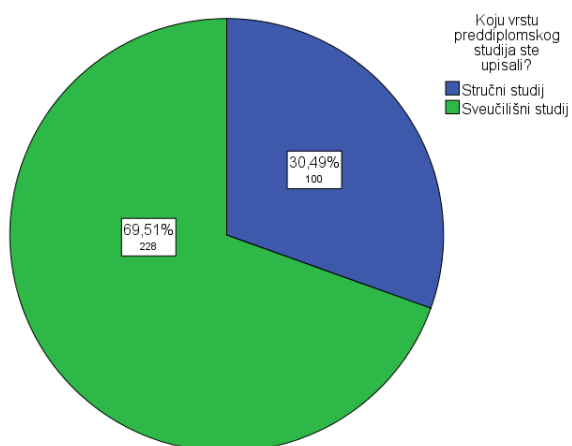
Grafikon 4. Studentski status ispitanika

Iz Grafikona 5. se može vidjeti da je većina ispitanih studenata željela upisati sveučilišni studij (251 ispitanik; 76,52%). Ali je Grafikonu 6. vidljivo da postotak ispitanika koji su u konačnici upisali preddiplomski sveučilišni studij iznosi 69,51%. Dakle manji je broj ispitanih studenata uspio upisati preddiplomski sveučilišni studij nego su isti željeli upisati što implicira i suprotnu situaciju kod preddiplomskog stručnog studija.

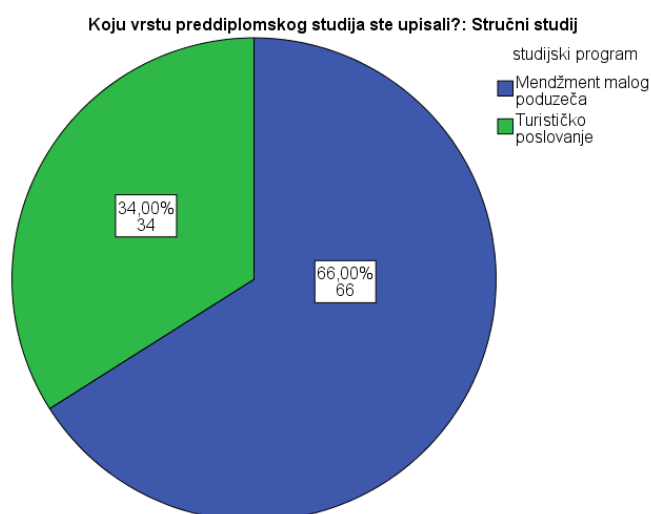
Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 5. Željena vrsta studija

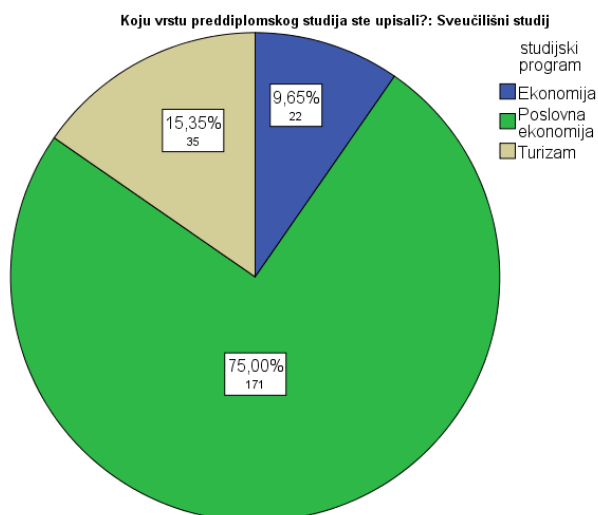
Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 6. Upisana vrsta studija

Grafikon 7. Struktura upisanih smjerova - stručni studij

Među ispitanim studentima koji su upisali stručni studij većina ih je upisala studijski program Menadžment malog poduzeća (66 ispitanih studenata; 66%), dok ih je 34 upisalo studijski program Turističko poslovanje kao što je vidljivo iz Grafikona 7.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 8. Struktura upisanih smjerova - sveučilišni studij

Iz Grafikona 8. se može uočiti da među studentima koji su upisali sveučilišni studij najveći broj ih je upisalo studijski program Poslovna ekonomija (171 ispitani student; 75%), dok ih je najmanji broj upisao studijski program Ekonomija (22 ispitana studenta; 9,65%).

4.1. Percepcija studenata o stručnom i sveučilišnom studiju

Pri analiti percepcije studenata može se vidjeti da su se studenti koji su upisali stručni studij u najvećoj mjeri složili sa tvrdnjama kako se na stručnom studiju stječe veća razina stručnih znanja, brže pronalazi posao, kako su potrebni niži kriteriji koje treba ispuniti za upis, kako im je preporuka obitelji/prijatelja bila motivacija upisa, dok je najniža razina slaganja utvrđena za tvrdnju da su studij upisali po preporuci nastavnika u srednjoj školi.

Analizom percepcije studenata sveučilišnog studija može se vidjeti da su se studenti koji su upisali taj studij u najvećoj mjeri složili sa tvrdnjama da poslodavci više cijene diplome sveučilišnog studija, da se dobije veća razina općeg znanja iz područja ekonomije, kako im je preporuka obitelji/prijatelja bila motivacija upisa, a donekle i želja za znanstvenim radom, dok je najniža razina slaganja utvrđena za tvrdnju da su studij upisali po preporuci nastavnika u srednjoj školi.

Ispitanici su preostale tvrdnje ocjenjivali sa 2 ako se odnosi puno više na sveučilišni studij, 1 ako se odnosi malo više na sveučilišni studij, 0 ako se odnosi podjednako na sveučilišni i stručni studij, -1 ako se odnosi malo više na stručni studij, a -2 ako se odnosi puno više na stručni studij. Nakon rangiranja izračunata je aritmetička sredina slaganja gdje se u slučaju negativne vrijednosti može utvrditi da prevladava stav da se tvrdnja u većoj mjeri odnosi na

stručni studij nego na sveučilišni, dok se u slučaju pozitivne vrijednosti može utvrditi da se tvrdnja u većoj mjeri odnosi na sveučilišni studij u odnosu na stručni.

Studenti stručnog studija su u većoj mjeri iskazali da se sve tvrdnje o sadržaju studija odnose na stručni studij, dok studenti sveučilišnog studija u većoj mjeri smatraju da je gradivo koje izučavaju primjenjivo u praksi, te da studijski program nudi stvarni rad na organiziranoj stručnoj praksi. Studenti sveučilišnog studija većinom smatraju da je tvrdnja kako studijski program pruža visoku razinu općih znanja iz područja ekonomije karakteristika sveučilišnih studija, dok su iskazali indiferentnost na tvrdnju da su u nastavu uključeni stvarni slučajevi i stručnjaci iz prakse.

Da se na studijskom programu od studenata zahtijeva veliki postotak prisutnosti na nastavi, te da studijski program zahtijeva veću količinu vremena za pripremu ispita su prema mišljenju studenata oba studijska smjera u većoj mjeri karakteristika sveučilišnih studija.

Studenti stručnih studija smatraju da se u većoj mjeri očekuje samostalan rad na analizi i prezentaciji konkretnih problema i zadataka tijekom nastave kod stručnih studija, dok studenti sveučilišnih studija smatraju da se u većoj mjeri očekuje samostalan rad na analizi i prezentaciji konkretnih problema i zadataka tijekom nastave kod sveučilišnih studija.

Da studijski program omogućava studentu dovoljno slobodnog vremena za studentski posao, u većoj mjeri je prema mišljenju studenata oba studijska smjera karakteristika stručnih studija.

Prema mišljenju ispitanih studenata oba studijska smjera smatraju kako je tvrdnja da ocjena ovisi prvenstveno o pamćenju znanja iz propisane literature nezavisno o razumijevanju prvenstveno karakteristična za sveučilišne studije.

Ispitani studenti stručnih studija smatraju da su tvrdnje „Studijski program je usklađen sa stvarnim potrebama radnih mjesta“, „Lakše je pronaći posao nakon završetka studija“ te „Znanje stečeno na studiju daje dobru osnovu za daljnje obrazovanje i razvoj karijere“ u većoj mjeri karakteristične za stručni studij, dok studenti sveučilišnog studija smatraju da postoji veća karakterističnost navedenih izjava za sveučilišni studij.

Da se završetkom studija stječe diploma koja je ugledna u društvu obje ispitanе skupine su iskazale kako se navedena tvrdnja u većoj mjeri odnosi na sveučilišni studij.

Većina studenata koji su upisali stručni studij smatra da je pravedno da preddiplomski sveučilišni i preddiplomski stručni studij pripadaju istoj razini u Hrvatskom kvalifikacijskom

okviru (87%). Također i većina studenata koji pohađaju sveučilišni studij smatra da je pravedno da preddiplomski sveučilišni i preddiplomski stručni studij pripadaju istoj razini u Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (51,1%). Drugim riječima, studenti stručnih studija u većoj mjeri smatraju da je pravedno da preddiplomski sveučilišni i preddiplomski stručni studij pripadaju istoj razini u Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u odnosu na studente sveučilišnih studija.

Pouzdanost sljedećih pet tvrdnji: „Gradivo koje se izučava je primjenjivo u praksi“, „Studijski program nudi stvarni rad na organiziranoj stručnoj praksi“, „U nastavu su uključeni stvarni slučajevi i stručnjaci iz prakse“, „Studijski program je usklađen sa stvarnim potrebama radnih mjesta“ i „Lakše je pronaći posao nakon završetka studija“ je testirana pomoću koeficijenta Cronbach Alpha. Na taj način je utvrđeno koliko su odgovori pojedinih ispitanika na tih pet tvrdnji koje bi trebale mjeriti orijentiranost na praktičnu edukaciju i pripremu za tržište rada konzistentni odnosno koliko tih pet tvrdnji pouzdano mjere tu dimenziju.

Tablica 9. Koeficijent Cronbach Alpha pet tvrdnji o orijentiranosti studija na stručna i praktična znanja te pripremu za tržište rada

Cronbach's Alpha	N of Items
,786	5

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Dobiveni koeficijent Cronbach Alpha iznosi 0,786 što sugerira solidnu pouzdanost mjerne ljestvice odnosno solidnu konzistentnost ovih pet tvrdnji, pa je u svrhu testiranja hipoteze H₂ **(Očekivanja budućih studenata od izabranog studijskog programa nisu bila realna s obzirom na stvarnu razliku stručnih i sveučilišnih studija)** izračunata nova varijabla „Praksa“ kao aritmetička sredina pojedinačnih odgovora na ovih pet tvrdnji koja pokazuje koji studij je prema mišljenju studenata više orijentiran na praktično znanje i pripremu za tržište rada.

Pouzdanost dvije tvrdnje: „Studijski program pruža visoku razinu općih znanja iz područja ekonomije“ i „Znanje stečeno na studiju daje dobru osnovu za daljnje obrazovanje i razvoj karijere“ je testirana Cronbach Alpha koeficijentom kako bi se utvrdilo mjere li te dvije tvrdnje istu dimenziju – orijentiranost studija na opća znanja iz područja ekonomije i pripremu za daljnje akademsko napredovanje.

Tablica 10. Koeficijent Cronbach Alpha dvije tvrdnje o orijentiranosti studija na opća znanja iz područja ekonomije i znanstveno napredovanje u karijeri

Cronbach's Alpha	N of Items
,680	2

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Dobiveni koeficijent Cronbach Alpha iznosi 0,680 što ukazuje na prihvatljivu pouzdanost mjerne ljestvice odnosno prihvatljivu konzistentnost ove dvije tvrdnje, pa u svrhu testiranja hipoteze H₂ je izračunata nova varijabla „Znanost“ kao aritmetička sredina pojedinačnih odgovora na ove dvije tvrdnje koja pokazuje koji studij je prema mišljenju studenata više orijentiran na usvajanje općih znanja iz područja ekonomije koja su korisna za znanstvena istraživanja.

Budući da su ispitani studenti svoj stav o orijentiranosti stručnog i sveučilišnog studija ocjenjivali na ordinalnoj ljestvici u rasponu od -2 do 2 pri čemu ocjena -2 znači da ispitanik smatra da to svojstvo vrijedi puno više za sveučilišni studij, ocjena -1 da to vrijedi malo više za sveučilišni studij, 0 znači da vrijedi podjednako za sveučilišni i stručni studij, +1 da vrijedi malo više za stručni studij a +2 puno više za stručni studij.

Tablica 11. Aritmetička sredina i medijan varijabli „Praksa“ i „Znanost“

		Praksa	Znanost
N	Valid	328	328
	Missing	0	0
Mean		,0933	-,4756
Median		,0000	-,5000

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

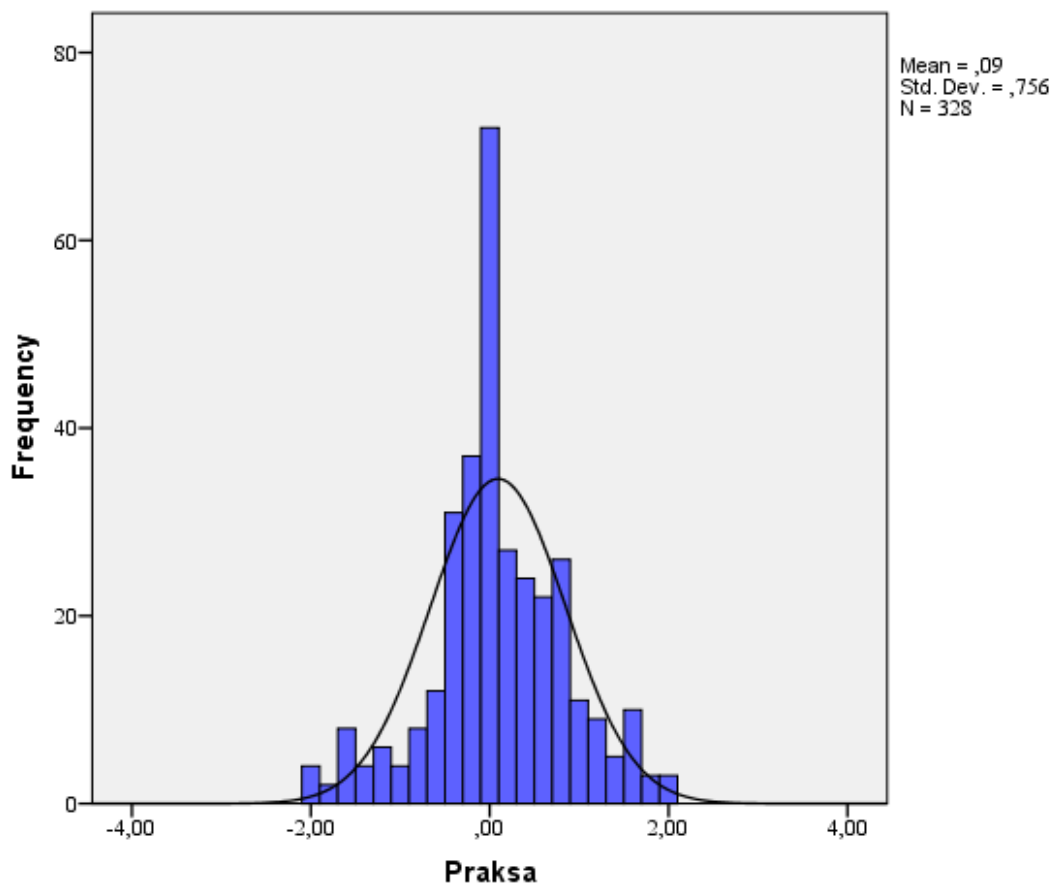
Aritmetička sredina varijable „Praksa“ iznosi 0,09 i blago je pozitivnog predznaka što znači da su ispitanici bili skloniji stavu da stručni studij nudi višu razinu stručnih praktičnih znanja i bolju pripremu za posao. Medijan varijable „Praksa“ iznosi 0 što znači da je 50% ispitanika smatralo ili da stručni studij nudi više stručnih znanja ili su bili neutralni. Zbog velikog broja neutralnih odgovora (ocjena 0) koji ne utječu na dokazivanje niti na odbacivanje hipoteze medijan uzorka ne daje objektivnu sliku stavova ispitanika o tome koji studij nudi više

praktičnih znanja a pogotovo zato što je u ispitanom uzorku bilo oko tri puta više studenata sveučilišnog studija koji su subjektivni i preferiraju studij koji su i upisali..

Atitmetička sredina za varijablu „Znanost“ iznosi -0,48 i negativnog je predznaka što znači da su ispitanici bili skloniji stavu da sveučilišni studij nudi veću razinu općih znanja iz područja ekonomije potrebnih za daljnje znanstveno obrazovanje.

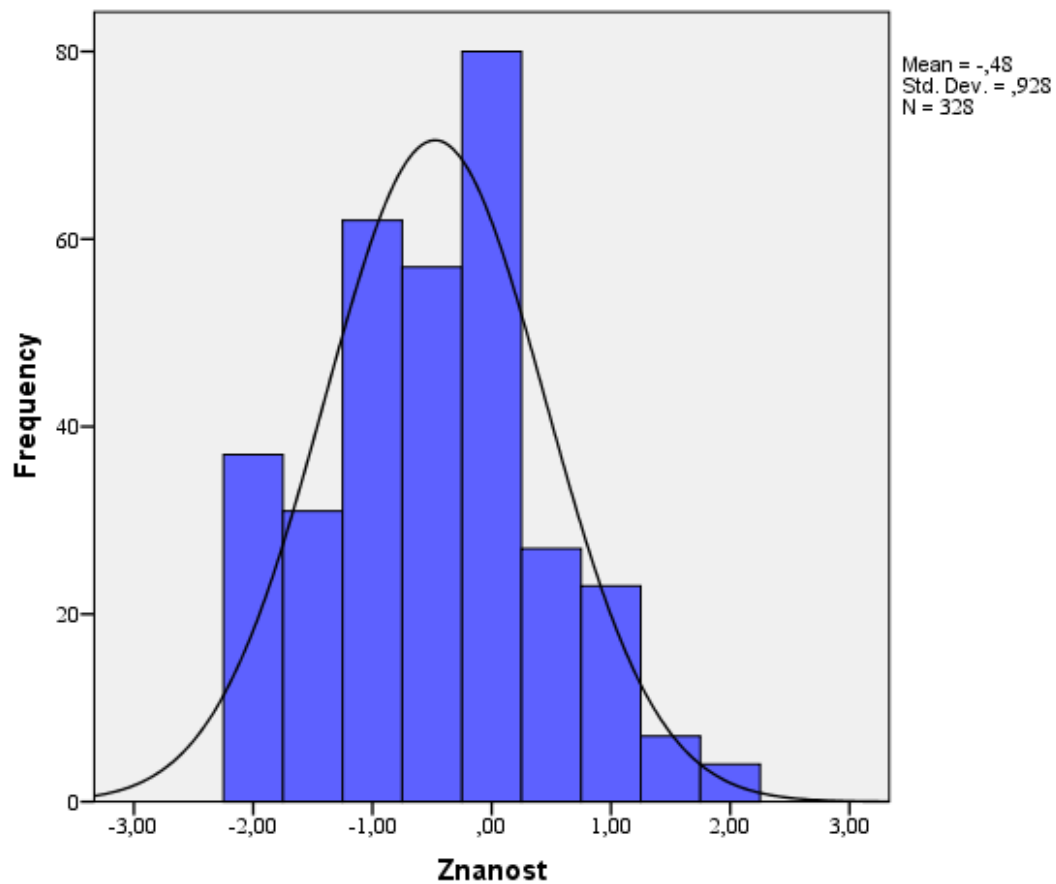
Medijan varijable „Znanost“ iznosi -0,5 što znači da je 50% ispitanika smatralo da sveučilišni studij nudi veću razinu općih znanja.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 9. Histogram varijable „Praksa“

Sa histograma se vidi da je distribucija varijable „Praksa“ lijevo nagnuta odnosno negativno asimetrična.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 10. Histogram varijable „Znanost“

Sa histograma se vidi da je distribucija varijable „Znanost“ desno nagnuta odnosno pozitivno asimetrična.

Proveden je Shapiro-Wilkov test kojim je provjereno odstupaju li varijable „Praksa“ i „Znanost“ od normalne distribucije.

Tablica 12. Shapiro-Wilkov test normalnosti varijabli „Praksa“ i „Znanost“

	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.
Praksa	,968	328	,000
Znanost	,955	328	,000

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Empirijska razina signifikantnosti za obje varijable je manje od 0,001 pa se može zaključiti da i varijabla „Praksa“ i „Znanost“ odstupaju statistički značajno u odnosu na normalnu distribuciju, stoga se pri testiranju hipoteze H_2 koristio neparametrijski Wilcoxonov test predznaka rangova (*Wilcoxon Signed Ranks Test*).

Kao granična vrijednost u odnosu na koju se uspoređuje je uzeta 0 jer vrijednosti koje su veće od 0 sugeriraju da prevladava stav da stručni studij daje veću razinu znanja, a vrijednosti manje od 0 upućuju na sveučilišni studij.

Tablica 13. Prosječni i ukupi rangovi varijabli „Praksa“ i „Znanost“ u odnosu na neutralnu ocjenu 0

	N	Mean Rank	Sum of Ranks	
Praksa - 0	Negative Ranks	116 ^a	115,30	13374,50
	Positive Ranks	140^b	139,44	19521,50
	Ties	72 ^c		
	Total	328		
Znanost - 0	Negative Ranks	187^d	131,42	24576,00
	Positive Ranks	61 ^e	103,28	6300,00
	Ties	80 ^f		
	Total	328		

a. $Praksa < 0$

- b. Praksa > 0
- c. Praksa = 0
- d. Znanost < 0
- e. Znanost > 0
- f. Znanost = 0

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

U ispitanom uzorku varijabla „Praksa“ ima više pozitivnih rangova (140) od negativnih (116), dok je 72 bilo neutralno, što znači da prevladava stav da stručni studij nudi veću razinu stručnih znanja.

Varijabla „Znanost“ ima više negativnih rangova (187) u odnosu na pozitivne (61), dok je 80 ispitanika neutralno, što znači da u ispitanom uzorku prevladava stav da sveučilišni studij nudi veću razinu općih znanja iz područja ekonomije potrebnih za daljenje obrazovanje i znanstvenu karijeru.

Tablica 14. Wilcoxonov test predznaka rangova za varijable „Praksa“ i „Znanost“ u odnosu na neutralnu ocjenu 0

	Praksa - 0	Znanost - 0
Z	-2,602 ^b	-8,170 ^c
Asymp. Sig. (2-tailed)	,009	,000

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Empirijske razine signifikantnosti Wilcoxonovog testa predznaka rangova su manje od 0,05 i za varijablu „Praksa“ (0,009) i za varijablu „Znanost“ (približno 0) što znači da se može zaključiti da u cijelom onovnom skupu **prevladava stav da stručni studij nudi višu razinu praktičnih stručnih znanj potrebnih za neposredno uključivanja na tržište rada a sveučilišni višu razinu općih znanj iz područja ekonomije koji su dobra osnova za bavljenje znanstvenim radom.**

4.2. Motivi za upis studenata na stručni i sveučilišni studij

Pouzdanost dvije tvrdnje o motivima studenata za upis na stručni studij: „Veća razina stručnih znanja“ i „Brži pronalazak posla“ testirana je Cronbach Alpha koeficijentom.

Tablica 15. Koeficijent Cronbach Alpha tvrdnj o motivu studenata za upis na stručni studij

Cronbach's Alpha	N of Items
,693	2

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Koeficijent Cronbach Alpha je iznosio 0,693 i veći je od 0,6 što znači da tvrdnje o motivima studenata za upis na stručni studij imaju prihvatljivu pouzdanost i prilično konzistentno mjere očekivanja budućih studenata s obzirom na njihov motiv upisa stručnih studija. Stoga je izračunata nova varijabla „Motiv upisa stručni“ kao aritmetička sredina odgovora ispitanika na ove dvije tvrdnje.

Pouzdanost dvije tvrdnje o motivima studenata za upis na sveučilišni studij: „Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije“ i „Želim se baviti znanstvenim radom“ testirana je koeficijentom Cronbach Alpha.

Tablica 16. Koeficijent Cronbach Alpha tvrdnj o motivu studenata za upis na sveučilišni studij

Cronbach's Alpha	N of Items
,550	2

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

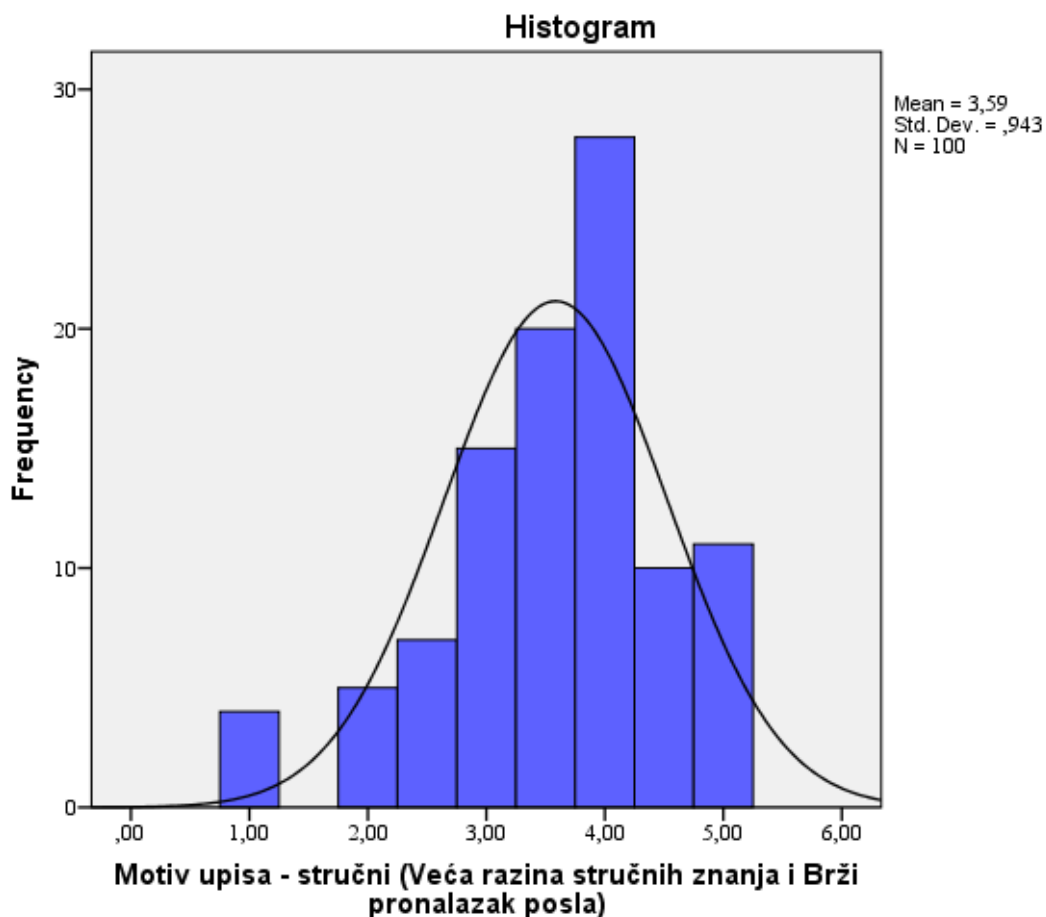
Koeficijent Cronbach Alpha iznosi 0,550 i manji je od 0,6 te pokazuje da ove dvije tvrdnje nisu konzistentne pa je hipoteze H₂ testirana posebno za svaku od ove dvije tvrdnje.

Tablica 17. Aritmetička sredina i medijan tvrdnji o motivu studenata za upis na stručni studij („Veća razina stručnih znanja“ i „Brži pronalazak posla“)

N	Valid	100
	Missing	0
Mean		3,5850
Median		3,5000

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Aritmetička sredina varijable „Motiv upisa stručnog studija“ je iznosila 3,59, a medijan 3,50 što znači da 50% ispitanih studenata stručnih studija se ili donekle ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je motiv njihovog upisa stručnog studija bio očekivana veća razina stručnih znanja i brži pronalazak posla.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 11. Histogram Motivi upisa – stručni

Iz histograma se vidi da je distribucija varijable „Motiv upisa – stručni“ lijevo nagnuta odnosno negativno asimetrična. Shapiro-Wilkovim testom je testirano odstupaju li distribucija varijable „Motiv upisa – stručni“ od normalne distribucije.

Tablica 18. Shapiro – Wilk test normalnosti varijable „Motiv upisa – stručni“

	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.
Motiv upisa - stručni (Veća razina stručnih znanja i Brži pronalazak posla)	,927	100	,000

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Shapiro Wilk test je pokazao da motiv upisa stručnog studija statistički značajno odstupaju od normalne distribucije (empirijska razina signifikantnosti je približno 0 i manja je od 0,05) pa je za testiranje hipoteze H_2 korišten neparametrijski Wilcoxonov test predznaka rangova u odnosu na ocjenu slaganja 3,5 jer oni koji su dali ocjenu veću od 3,5 se ili donekle ili u potpunosti slažu s tom tvrdnjom.

Tablica 19. Prosječni i ukupni rangovi varijable „Motiv upisa – stručni“ u odnosu na ocjenu 3,5

	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Negative Ranks	31 ^a	43,56	1350,50
Motiv upisa - stručni (Veća razina stručnih znanja i Brži pronalazak posla) - 3,5 Positive Ranks	49 ^b	38,56	1889,50
Ties	20 ^c		
Total	100		

a. Motiv upisa - stručni (Veća razina stručnih znanja i Brži pronalazak posla) < 3,5

b. Motiv upisa - stručni (Veća razina stručnih znanja i Brži pronalazak posla) > 3,5

c. Motiv upisa - stručni (Veća razina stručnih znanja i Brži pronalazak posla) = 3,5

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

U ispitanom uzorku studenata stručnog studija većina (njih 49) se slažu donekle ili u potpunosti s tvrdnjom da je njihov motiv upisa stručnih studija bio očekivana veća razina stručnih znanja i brži pronalazak posla, dok se njih 31 donekle ili u potpunosti ne slažu s tom tvrdnjom, a 20 studenata su dali upravo ocjenu 3,5.

Tablica 20. Wilcoxonov test predznaka rangova varijable „Motiv upisa – stručni“ u odnosu na ocjenu 3,5

	Motiv upisa - stručni (Veća razina stručnih znanja i Brži pronalazak posla) - 3,5
Z	-1,321 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	,187

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Wilcoxonov test predznaka rangova je pokazao da ocjena slaganja studenata stručnih studija s tvrdnjom da je njihov motiv upisa bio očekivana veća razina stručnih znanja i brži pronalazak posla nije statistički značajno različita od 3,5 (empirijska razina signifikantnosti 0,187 i veća je od 0,05). Dakle, **nije dokazano da je motiv upisa stručnog studija očekivana veća razina stručnih znanja i brži pronalazak posla.**

Tablica 21. Aritmetička sredina i medijan tvrdnji o motivu studenata za upis na sveučilišni studij

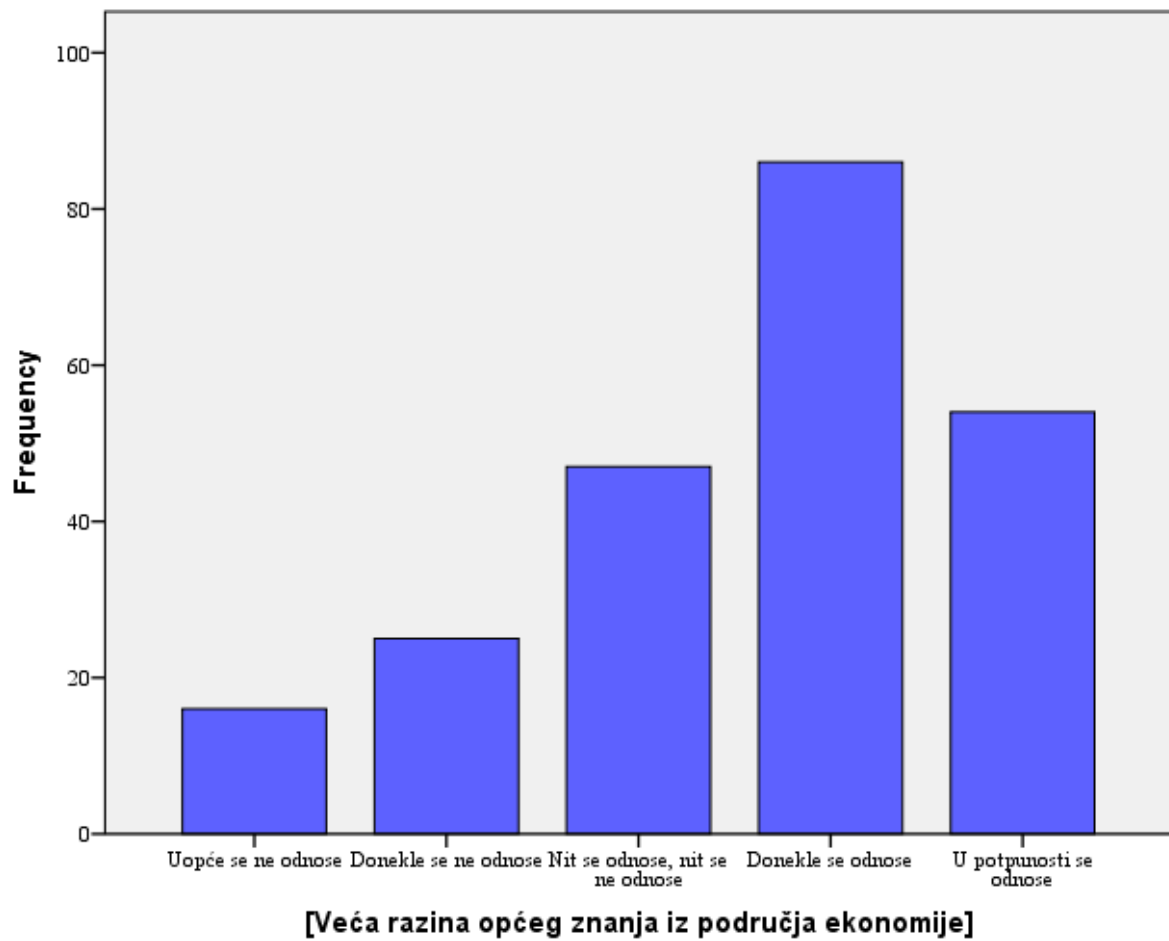
	[Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije]	[Želim se baviti znanstvenim radom]
Valid N	228	228
Missing	0	0
Mean	3,60	2,79
Median	4,00	3,00

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Aritmetička sredina slaganja ispitanika s tvrdnjom da je motiv upisa sveučilišnih studija očekivana veća razina općeg znanja iz područja ekonomije je iznosila 3,60, a medijan 4 što znači da se 50% ispitanika složilo donekle ili u potpunosti da je njihov motiv upisa sveučilišnog studija bio veća razina općeg znanja iz područja ekonomije.

Aritmetička sredina slaganja ispitanika s tvrdnjom da je motiv upisa sveučilišnih studija bio njihova želja za bavljenjem znanstvenim radom je iznosila 2,79, a medijan 3 što znači da 50% ispitanika je ili neutralno ili se donekle ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je njihov motiv upisa sveučilišnih studija bio želja za bavljenjem znanstvenim radom.

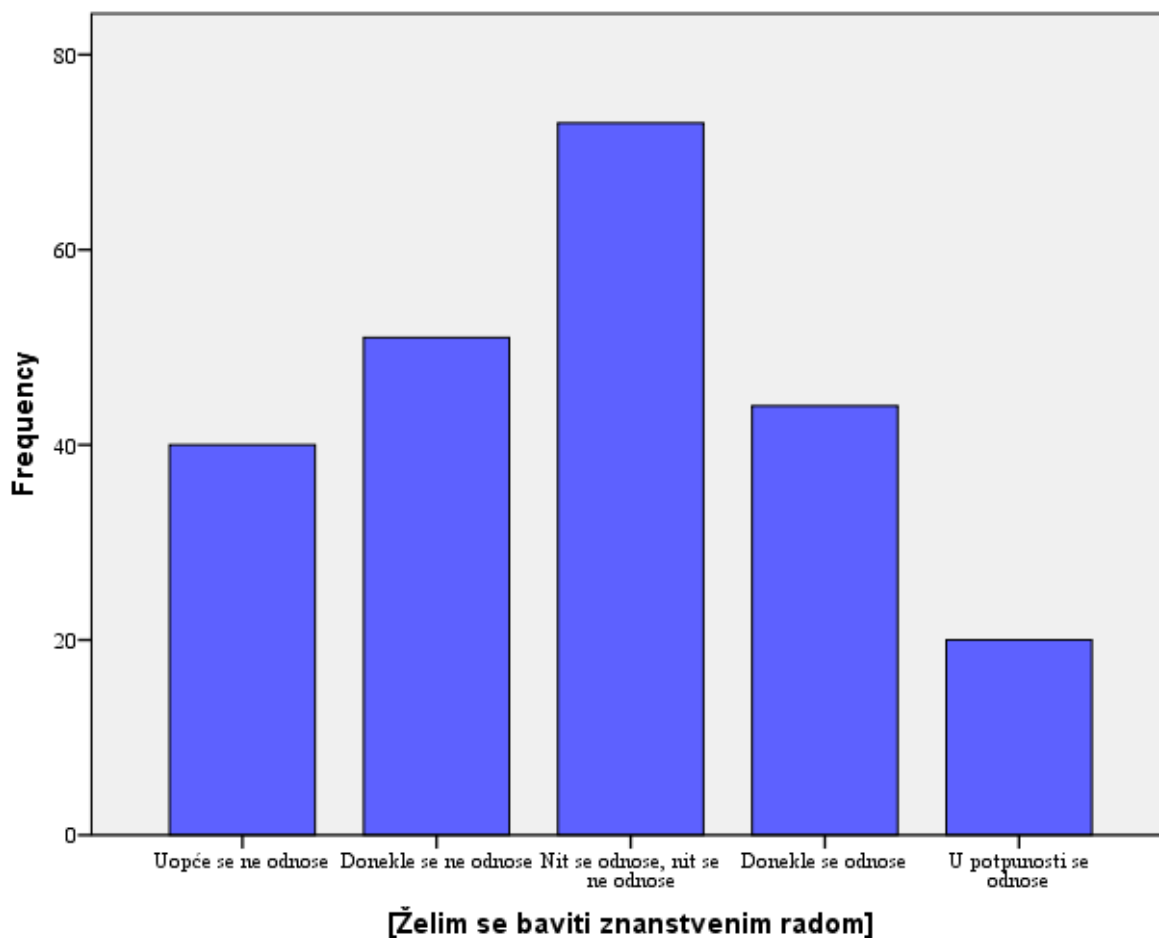

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 12. Histogram varijable „Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije“

Sa histograma se vidi da je distribucija variable „Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije“ lijevo nagnuta odnosno negativno asimetrična.

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Grafikon 13. Histogram varijable „Želja za bavljenjem znanstvenim radom“

Sa histograma se vidi da je distribucija variable „Želja za bavljenjem znanstvenim radom“ blago desno nagnuta odnosno pozitivno asimetrična.

S obzirom da je slaganje ispitanika s tvrdnjama o motivima upisa studenata sveučilišnog studija („Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije“ i „Želim se baviti znanstvenim radom“) ocijenjeno ordinalnom mjernom ljestvicom (u rasponu do 1 do 5) kod koje nije ispunjen uvjet ekvidistance (nije jednaka razlika u slaganju primjerice između ocjena 4 i 3 u odnosu na razliku ocjena 3 i 2 zbog subjektivnosti ispitanika) za testiranje hipoteze H_2 je korišten neparametrijski Wilcoxonsov test predznaka rangova (*Wilcoxon Signed Ranks Test*)

Kao granična vrijednost s kojom se uspoređuje slaganje s tvrdnjama je uzeta ocjena 3,5 tako da vrijednosti veće od 3,5 ukazuju na slaganje s tvrdnjom.

Tablica 22. Prosječni i ukupni rang tvrdnji o motivima studenata za upis sveučilišnog studija u odnosu na ocjenu 3,5

		N	Mean Rank	Sum of Ranks
	Negative Ranks	88 ^a	125,02	11002,00
[Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije] - 3,5	Positive Ranks	140^b	107,89	15104,00
	Ties	0 ^c		
	Total	228		
	Negative Ranks	164^d	124,70	20450,00
[Želim se baviti znanstvenim radom] - 3,5	Positive Ranks	64 ^e	88,38	5656,00
	Ties	0 ^f		
	Total	228		

a. [Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije] < 3,5

b. [Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije] > 3,5

c. [Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije] = 3,5

d. [Želim se baviti znanstvenim radom] < 3,5

e. [Želim se baviti znanstvenim radom] > 3,5

f. [Želim se baviti znanstvenim radom] = 3,5

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

U isptanom uzorku 140 studenata se ili donekle ili u potpunosti slažu s tvrdnjom da je njihov motiv upisa bio razlog što su smatrali da sveučilišni studij daje veću razinu općeg znanja iz područja ekonomije, dok se 88 studenata ili uopće ili donekle ne slaže s tom tvrdnjom. Studentima uglavnom nije bio motiv upisa sveučilišnih studija razlog što se žele baviti znanstvenim radom jer se samo 64 slažu donekle ili u potpunosti s tom tvrdnjom, a njih 164 se ili uopće ili donekle ne slažu.

Tablica 23. Wilcoxonov test predznaka rangova tvrdnji o motivima studenata za upis sveučilišnog studija u odnosu na ocjenu 3,5

	[Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije] - 3,5	[Želim se baviti znanstvenim radom] - 3,5
Z	-2,121 ^b	-7,581 ^c
Asymp. Sig. (2-tailed)	,034	,000

Izvor: Vlastita izrada autora, SPSS

Wilcoxonov tests predznaka rangova je pokazao da je slaganje studenata s tvrdnjom da je njihov motiv upisa sveučilišnog studija bila veća razina općeg znanja statistički značajno veća od 3,5 (empirijska razina signifikantnosti 0,034 je manja od 0,05) što znači da se može zaključiti da je motiv upisa **studenata sveučilišnih studija očekivana veća razina općeg znanja iz područja ekonomije**. Empirijska razina signifikantnosti slaganja studenata s tvrdnjom da je motiv upisa bila želja za znanstvenim radom je približno nula i manja je od 0,05, no budući da u uzorku većina studenata se ne slaže s navedenom tvrdnjom može se zaključiti da **želja za znanstvenim radom nije** prevladavajući motiv upisa na sveučilišni studij.

Studenti smatraju da stručni studij nudi veću razinu stručnih znanja i brže uključenje na tržište rada, ali im to nije glavni motiv upisa tog studija.

Stdeunti očekuju da sveučilišni studij daje veću razinu općeg znanja iz područja ekonomije što ih je moitiviralo za upis tog studija, dok njihov motiv upisa nije bio želja za znanstvenim radom.

Hipoteza H₂ se ne može prihvatiti jer očekivanja studenata da sveučilišni studijski programi nude veću razinu općih znanja iz područja ekonomije nisu nerealistična (što se potvrdilo hipotezom H₁). Studenti smatraju da stručni studij pruža veću razinu specijalističkih stručnih znanja što je i donekle potvrđeno hipotezom H₁ dok nisu u potpunosti ispunjena očekivanja studenata da stručni studijski programi nude više praktičnih znanja i da bolje pripremaju za tržište rada, no to ionako nije bio njihov motiv upisa prema rezultatima istraživanja.

5. ZAKLJUČAK

Trenutni sustav visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj uveden je 2005. godine usklađivanjem preddiplomskog, diplomskog i stručnog studija prema bolonjskim načelima. Cilj navedene reorganizacije sustava visokog obrazovanja je povećanje kvalitete studijskih programa i mobilnosti studenata kako bi hrvatske visokoobrazovne kvalifikacije bile prepoznatljive i vjerodostojne. Drugim riječima, kako bi nosioci inozemnih visokoobrazovnih kvalifikacija jednostavno pristupili hrvatskom tržištu rada. Navedeno usklađivanje sustava visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj je 2009. godine završeno i za poslijediplomske studije. Bolonjski je proces uveo tri razine studija, ECTS bodove, nove akademske titule i stručne nazive. Između ostalog, navedeno je rezultiralo otvaranjem novih visokih učilišta i pojavom prvih privatnih sveučilišta. Usprkos naporima ka usklađivanju europskih sustava visokog obrazovanja, razlike još uvijek postoje. Uzrok tome su različiti povijesni okviri, političko ustrojstvo i stupanj gospodarskog razvoja.

Visokoobrazovani sustav Republike Hrvatske trenutno je binaran što znači da jedan dio čine sveučilišta s fakultetima, a drugi veleučilišta i visoke škole. Ustroj kvalitetnog binarnog sustava jedan je od ciljeva Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije. Namjera usvajanja binarnog sustava obrazovanja u Republici Hrvatskoj je bio ustroj potpune binarnosti. U tom bi slučaju stručne studije izvodila isključivo veleučilišta i visoke škole, dok bi sveučilišne studije izvodila sveučilišta i njegove sastavnice. Takva podjela visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj nikada nije u potpunosti zaživjela. Naime, istraživanja visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj pokazuju postojanost hibridnog binarnog sustava. U visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj ne postoji jasna granica između sveučilišnog i stručnog studija jer sveučilišta mogu organizirati obje vrste studija, sveučilišne i stručne.

Imajući sve navedeno na umu, ovim je radom postavljeno pitanje postoje li u praksi razlike koje opravdavaju razdvajanje u binarni sustav te doživljavaju li studenti te dvije vrste studija različitim i na koji način. Drugim riječima, ovim radom su utvrđene razlike sveučilišnih i stručnih studija po pitanju ekonomskih studijskih programa u Republici Hrvatskoj. Također se istražilo koliko su studenti upoznati s razlikama sveučilišnih i stručnih studija. Naime, sasvim je jasno kako uspješno studiranje i pozicioniranje na tržištu rada ovisi i o pravilnom izboru studija. Stoga se uz analizu razlika sveučilišnih i stručnih studija provela anketa nad studentima prvih godina studijskih programa Ekonomskog fakulteta u Splitu s ciljem spoznaje motiva ispitanika pri odabiru studija i jesu li prilikom upisa bili dovoljno upoznati s razlikom

sveučilišnog i stručnog studija. Sasvim je jasno kako ovaj rad doprinosi saznanjima o karakteristikama i razlikama sveučilišnih i stručnih studija općenito, s naglaskom na one ekonomskog smjera.

U radu su postavljene dvije hipoteze. Prva hipoteza glasi: „Stručni studijski programi se sadržajno bitno razlikuju od srodnih sveučilišnih studija“. Opće je poznato te je već u radu navedeno kako bi stručni studiji trebali studentima omogućiti neposredno uključivanje na tržište rada stjecanjem stručnih znanja za koje trenutno postoji potreba, tj. stručni studiji bi trebali biti usmjereniji na praktična znanja, a sveučilišni studiji bi trebali imati znanstvenu orijentaciju. Drugim riječima, sadržaj sveučilišnih i stručnih studija trebao bi se razlikovati s obzirom na njihovu svrhu. Stoga se pri testiranju navedene hipoteze analizirao sadržaj stručnih i sveučilišnih studija istog područja. Rad u obzir uzima područje turizma, marketinga, računovodstva i menadžmenta. Drugim riječima, za potrebe provedbe ovog istraživanja pristupljeno je preddiplomskim studijskim programima ekonomskih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

Istraživanje je pokazalo da postoje razlike u sadržaju studijskih programa na način da sveučilišni programi imaju više kolegija koji pružaju opća ekonomska znanja dok stručni programi imaju više specijalističkih stručnih kolegija. Nije dokazana razlika u praktičnim sadržajima između stručnij i sveučilišnih studija.

Druga postavljena hipoteza je glasila da su očekivanja budućih studenata nearilistična s obzirom na stvarnu razliku stručnih i sveučilišnih studija. Provedena anketa među studentskom populacijom je pokazala da studenti očekuju od stručnog studija veću razinu stručnih i praktičnih znanja te brži pronalazak posla, što se ispostavilo da išak nije prevladavajući motiv za upis stručnog studija. No, ta očekivanja su samo djelomično ispunjena jer nije dokazano da stručni studij nudi veću razinu praktičnih znanja potrebnih za tržište rada.

Studenti sveučilišnog studija očekuju veću razinu općih znanja iz područja ekonomije što je glavni motiv upisa tog studija i ta očekivanja su se pokazala opravdanima. Iako sveučilišni studij nudi bolju podlogu za bavljenje znanstvenim radom, to nije motiv upisa tog studija.

SAŽETAK

U visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj ne postoji jasna granica između sveučilišnog i stručnog studija jer sveučilišta mogu organizirati obje vrste studija, sveučilišne i stručne. Ovim se radom utvrđuju razlike sveučilišnih i stručnih studija po pitanju ekonomskih studijskih programa u Republici Hrvatskoj. Također se želi istražiti koliko su studenti upoznati s razlikama sveučilišnih i stručnih programa studija. Stoga se uz analizu razlika sveučilišnih i stručnih studija provela anketa nad studentima prvih godina studijskih programa Ekonomskog fakulteta u Splitu.

U radu su postavljene dvije hipoteze. Prva hipoteza glasi: Stručni studijski programi se sadržajno bitno razlikuju od srodnih sveučilišnih studija. Rezultati istraživanja pokazali su kako se Prva hipoteza nprilivaća.

Druga hipoteza ovoga rada glasi: Očekivanja budućih studenata od izabranog studijskog programa nisu bila realna s obzirom na stvarnu razliku stručnih i sveučilišnih studija. Zaključuje se kako se druga hipoteza ne prihvaća. Naime, većina ispitanika upisala je željeni smjer, te slaganjem s navedenim tvrdnjama potvrđuju da su pri izboru bili dobro upoznati sa razlikama navedenih studijskih programa.

Ključne riječi: visoko obrazovanje, sveučilišni i stručni studiji

SUMMARY

There is no clear boundary between university and professional studies in higher education in the Republic of Croatia because universities can organize both types of studies, university and professional. This paper has determined differences between university and professional studies on the example of economic studies in Republic of Croatia. It will also explore how much students are familiar with differences in university and professional study programs. Therefore, the difference between university and professional studies was analysed by the survey on students of the first years at the Faculty of Economics in Split.

Two hypotheses have been made in this paper. The first hypothesis reads: Professional study programs are essentially different from related university studies. The results of the research showed that the first hypothesis is accepted.

The second hypothesis of this paper reads: The expectations of future students from the chosen study program were not realistic due to the real difference between professional and university studies. It is concluded that the other hypothesis is not accepted. Namely, most of the respondents are enrolled in the desired direction, and by agreeing with the statements it is visible that differences to the various study programs were well known.

Key words: higher education, university and professional studies

LITERATURA

1. AZVO (2018): Bolonjski proces, [Internet] dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/bolonjski-proces> (19.4.2018)
2. AZVO (2018): Broj studenata po poljima od akademske godine 2008./09. do 2013./14., [Internet], dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/statistike/44-statistike/1122-broj-studenata-po-poljima-od-akademske-godine-2008-09-do-2012-13> (24.5.2018)
3. AZVO(2018): Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO), [Internet] dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/ured-enic-naric/hrvatski-kvalifikacijski-okvir-hko> (8.5.2018)
4. AZVO (2018): Shema studija u RH, [Internet] dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/designs-9852/58-preglednik-studijskih-programa/399-shema-studija-u-rh> (10.8.2018)
5. AZVO (2018): Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj, [Internet] dostupno na: <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje> (8.8.2018)
6. Mozvag.srce.hr (2017): Preglednik studijskih programa, [Internet], dostupno na: <http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/pocetna/index.html> (8.5.2018)
7. Destatis Statistisches Bundesamt (2019): Students; Total by type of institution of higher education, [Internet], dostupno na: <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/EducationResearchCulture/InstitutionsHigherEducation/Tables/TotalTypeInstitutionHigherEducationWinterTerm.html> (10.1.2019)
8. Destatis Statistisches Bundesamt (2019): Total of higher education institution: Type of institution, [Internet], dostupno na: <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/EducationResearchCulture/InstitutionsHigherEducation/Tables/TypeInstitution.html> (10.1.2019)
9. Dolenc, D. (2010) Modeli financiranja visokog obrazovanja: primjeri prakse u devet zemalja Europske Unije, Institut za razvoj obrazovanja. Zagreb, dostupno na: http://iro.hr/wp-content/uploads/2018/02/8.IRO_Modeli_financiranja_visokog_obrazovanja_u_EU_2010.pdf
10. Doolan, K., Dolenc D., Domazet, M.; Hrvatski sustav financiranja visokog obrazovanja u europskom kontekstu: komparativna studija, Institut za razvoj

- obrazovanja, Zagreb, dostupno na: http://www.finhed.org/media/files/02-ACCESS_Financiranje_visokog_obrazovanja_web.pdf
11. Dragija, M. (2016); Komparativna analiza temeljnih odrednica sustava visokog obrazovanja u izabranim zemljama Europske unije, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/204349>
  12. Državni zavod za statistiku (2017): Studenti upisani nastručni i sveučilišni studij u zimskom semestru AK. G. 2016./2017., Priopćenje, br. 8.1.7, Zagreb, dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/08-01-07_01_2017.htm
  13. Državni zavod za statistiku (2017): Visoko obrazovanje u 2016, Zagreb, dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/SI-1599.pdf (9.5.2018)
  14. Globalnovine.eu (2018) Kruljac, I.: „HKO Stručni i sveučilišni diplomski studij ostaju na istoj razini“, [Internet], dostupno na: <https://www.globalnovine.eu/studentski-zivot/hko-strucni-i-sveucilisni-diplomski-studij-ostaju-na-istoj-razini/> (7.5.2018)
  15. Grzelj, V. (2001): Metodologija nacionalne standardne klasifikacije obrazovanja, Narodne novine d.d., br. 105/01, Zagreb, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_11_105_1734.html
  16. Havelka, M. (2003): Visoko obrazovanje u Hrvatskoj i europskim zemljama : prilog usklađivanju visokog obrazovanja u Hrvatskoj s europskim visokim obrazovanjem, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, dostupno na: https://www.pilar.hr/wp-content/images/stories/dokumenti/studije/10/s_10_vo_045.pdf
  17. Horvat Novak, D., Hunjet, A. (2015): Analiza učinkovitosti visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, Tehnički glasnik, 9(4), str. 461-468, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/149767>
  18. Horvatić, P. (2017): Razvoj školstva i obrazovanja u Hrvatskoj – nemjerljive zasluge crkve i isusovačkog reda, [Internet], dostupno na: <https://narod.hr/kultura/razvoj-skolstva-obrazovanja-hrvatskoj-nemjerljive-zasluge-crkve-isusovackog-reda>
  19. Jadrić, M., Ćukušić, M., Garača, Ž. (2017): Analiza metodološkog i tehnološkog aspekta studijskih programa iz područja ekonomije i poslovne ekonomije u Republici Hrvatskoj, Ekonomska misao i praksa, (2), str. 747-776, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/191304>
  20. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2018): Obrazovni sustav, [Internet] dostupno na: <http://www.croatia.eu/article.php?lang=1&id=35> (5.10.2018)
  21. Marginson S., Wende, der W. (2007): Globalisation and Higher Education, Education Working Paper, br. 8, OECD, dostupno na: <http://hdl.handle.net/123456789/2548>

22. Mrnjavac, Ž., Pivac, S. (2015): Rezultati istraživanja o zadovoljstvu studenata studijskim programima i spremnosti za tržište rada, AZVO, dostupno na: <https://www.azvo.hr/images/stories/publikacije/Rezultati%20istra%C5%BEivanja%20%20zadovoljstva%20studenata.pdf>
23. MZO (2014): Nove boje znanja - strategija razvoja znanosti, obrazovanja i tehnologije, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 124, dostupno na: http://www.novebojeznanja.hr/UserDocsImages/datoteke/KB_web.pdf
24. MZO (2018): Obrazovni sustav u Republici Hrvatskoj. [Internet], dostupno na: <https://mzo.hr/sites/default/files/links/obrazovni-sustav-u-republici-hrvatskoj.pdf> (19.4.2018)
25. Narodne novine (1996): Zakon o visokim učilištima, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 59
26. Narodne novine (2012): Pravilnik o polaganju državne mature, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 86
27. Narodne novine (2016): Zakon o hrvatskom kvalifikacijskom okviru, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 41
28. Narodne novine (2017): Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Narodne novine d.d., Zagreb, br. 131
29. Predojević, Z., Kolanović, I. (2015): Osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj, Pomorski zbornik, 49-50(1), str. 319-332, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/138220>
30. Rimac, I., Ogresta, J. (2017): Analiza mogućnosti praćenja tranzicije na tržište rada diplomiranih s veleučilišta i visokih škola kombiniranjem podataka visokih škola, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Zagreb, dostupno na: <https://mzo.hr/hr/studija-analiza-mogucnosti-pracenja-tranzicije-na-trziste-rada-diplomiranih-s-veleucilista-visokih>
31. Središnji državni portal (2018): Državna matura, [Internet] dostupno na: <https://gov.hr/moja-uprava/obrazovanje/srednjoskolski-odgoj-i-obrazovanje/drzavna-matura/527> (15.8.2018)
32. Statista (2019): Number of registered students in Sweden 2007-2017 [Internet], dostupno na: <https://www.statista.com/statistics/533601/sweden-number-of-registered-students/>

33. Studentski.hr (2018): Preporuka HZZ-a: Povećati broj studenata medicine, fizike i računarstva, a smanjiti kvote za ekonomska usmjerenja, [Internet], dostupno na: <http://studentski.hr/studenti/vijesti/preporuka-hzz-a-povecati-broj-studenata-medicine-fizike-i-racunarstva-a-smanjiti-kvota-za-ekonomska-usmjerenja>
34. Sveučilište u Zagrebu (2019): Povijest Sveučilišta u Zagrebu, [Internet], dostupno na: <http://www.unizg.hr/o-sveucilistu/sveuciliste-jucer-danas-sutra/povijest-sveucilista/> (5.1.2019)
35. Sweden.se (2018): Higher Education and Research, [Internet], dostupno na: <https://sweden.se/society/higher-education-and-research/> (10.9.2018)
36. Vukasović, M., Branković, J. (2016): Croatia: introducing and strengthening the non-university sector. Brussels, European Commission, dostupno na: <http://hdl.handle.net/1854/LU-7213188>
37. Witte, J., van der Wende, M., Huisman, J. (2008): Blurring boundaries: how the Bologna process changes the relationship between university and non-university higher education in Germany, the Netherlands and France, Studies in Higher Education, 33:3, 217-231, dostupno na: <http://dx.doi.org/10.1080/03075070802049129>
38. Zelenika, R. (2007): Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja, Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet, Rijeka

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spolna struktura ispitanika.....	24
Grafikon 2. Dobna struktura ispitanika	25
Grafikon 3. Struktura srednjoškolskog obrazovanja ispitanika	25
Grafikon 4. Studentski status ispitanika	26
Grafikon 5. Željena vrsta studija	26
Grafikon 6. Upisana vrsta studija	27
Grafikon 7. Struktura upisanih smjerova - stručni studij	27
Grafikon 8. Struktura upisanih smjerova - sveučilišni studij	28
Grafikon 9. Histogram varijable „Praksa“	32
Grafikon 10. Histogram varijable „Znanost“	33
Grafikon 11. Histogram Motivi upisa – stručni	37
Grafikon 12. Histogram varijable „Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije“	40
Grafikon 13. Histogram varijable „Želja za bavljenjem znanstvenim radom“	41

POPIS TABLICA

Tablica 1. Pregled visokih učilišta u RH.....	8
Tablica 2. Pregled studijskih programa u RH prema vrsti studija	8
Tablica 3. Kategorizacija sustava visokog obrazovanja u zemljama EU.....	17
Tablica 4. Pregled kolegija po studijskim programima.....	20
Tablica 5. Shapiro-Wilov test normalnosti broja kolegija	21
Tablica 6. Aritmetičke sredine i standardne devijacije broja općih i specijalističkih stručnih kolegija po vrstama studija.....	21
Tablica 7. T-test razlike aritmetičkih sredina broja općih i specijalističkih stručnih kolegija između stručnog i sveučilišnog studija.....	22
Tablica 8. Mann-Whitney test razlike broja praktičnih kolegija s praksom između stručnog i sveučilišnog studija	23
Tablica 9. Koeficijent Crombach Alpha pet tvrdnji o orijentiranosti studija na stručna i praktična znanja te pripremu za tržište rada.....	30
Tablica 10. Koeficijent Crombach Alpha dvije tvrdnje o orijentiranosti studija na opća znanja iz područja ekonomije i znanstveno napredovanje u karijeri	31
Tablica 11. Aritmetička sredina i medijan varijabli „Praksa“ i „Znanost“	31
Tablica 12. Shapiro-Wilkov test normalnosti varijabli „Praksa“ i „Znanost“	34
Tablica 13. Prosječni i ukupni rangovi varijabli „Praksa“ i „Znanost“ u odnosu na neutralnu ocjenu 0	34
Tablica 14. Wilcoxonov test predznaka rangova za varijable „Praksa“ i „Znanost“ u odnosu na neutralnu ocjenu 0	35
Tablica 15. Koeficijent Cronbach Alpha tvrdnj o motivu studenata za upis na stručni studij	36
Tablica 16. Koeficijent Cronbach Alpha tvrdnj o motivu studenata za upis na sveučilišni studij.....	36
Tablica 17. Aritmetička sredina i medijan tvrdnji o motivu studenata za upis na stručni studij („Veća razina stručnih znanja“ i „Brži pronalazak posla“).....	37
Tablica 18. Shapiro – Wilkov tet normalnosti varijable „Motiv upisa – stručni“.....	38
Tablica 19. Prosječni i ukupni rangovi varijable „Motiv upisa – stručni“ u odnosu na ocjenu 3,5	38
Tablica 20. Wilcoxonov test predznaka rangova varijable „Motiv upisa – stručni“ u odnosu na ocjenu 3,5	39

Tablica 21. Aritmetička sredina i medijan tvrdnji o motivu studenata za upis na sveučilišni studij	39
Tablica 22. Prosječni i ukupni rang tvrdnji o motivima studenata za upis sveučilišnog studija u odnosu na ocjenu 3,5	42
Tablica 23. Wilcoxonov test predznaka rangova tvrdnji o motivima studenata za upis sveučilišnog studija u odnosu na ocjenu 3,5	43

POPIS SLIKA

Slika 1. Studenti upisani na visoka učilišta prema vrstama visokih učilišta u akademsku godinu 2016./2017.....	9
Slika 2. Studenti upisani na visoka učilišta prema vrsti studija u akademsku godinu 2016./2017.....	10
Slika 3. Broj studenata ekonomskog usmjerenja od 2008./2009. do 2013./2014.	11
Slika 4. Shema hrvatskog sustava visokog obrazovanja	16

PRILOG 1. Usporedba percepcije studenata stručnog i sveučilišnog studija

Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Veća razina stručnih znanja]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	7	7,0	7,0	7,0
2 Donekle se ne odnose	4	4,0	4,0	11,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	28	28,0	28,0	39,0
4 Donekle se odnose	41	41,0	41,0	80,0
5 U potpunosti se odnose	20	20,0	20,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Brži pronalazak posla]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	5	5,0	5,0	5,0
2 Donekle se ne odnose	12	12,0	12,0	17,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	26	26,0	26,0	43,0
4 Donekle se odnose	38	38,0	38,0	81,0
5 U potpunosti se odnose	19	19,0	19,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Smatrao/la sam da je "lakši" u odnosu na sveučilišni]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	16	16,0	16,0	16,0
2 Donekle se ne odnose	11	11,0	11,0	27,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	22	22,0	22,0	49,0
4 Donekle se odnose	33	33,0	33,0	82,0
5 U potpunosti se odnose	18	18,0	18,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Preporuka nastavnika u srednjoj školi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	46	46,0	46,0	46,0
2 Donekle se ne odnose	13	13,0	13,0	59,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	27	27,0	27,0	86,0
4 Donekle se odnose	12	12,0	12,0	98,0
5 U potpunosti se odnose	2	2,0	2,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Preporuka obitelji/prijatelja]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	31	31,0	31,0	31,0
2 Donekle se ne odnose	14	14,0	14,0	45,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	24	24,0	24,0	69,0
4 Donekle se odnose	23	23,0	23,0	92,0
5 U potpunosti se odnose	8	8,0	8,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Niži kriteriji koje treba ispuniti za upis]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	30	30,0	30,0	30,0
2 Donekle se ne odnose	16	16,0	16,0	46,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	30	30,0	30,0	76,0
4 Donekle se odnose	20	20,0	20,0	96,0
5 U potpunosti se odnose	4	4,0	4,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Gradivo koje se izučava je primjenjivo u praksi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	1	1,0	1,0	1,0
-1 Malo više sveučilišni studij	3	3,0	3,0	4,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	36	36,0	36,0	40,0
1 Malo više stručni studij	31	31,0	31,0	71,0
2 Puno više stručni studij	29	29,0	29,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Studijski program pruža visoku razinu općih znanja iz područja ekonomije]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	5	5,0	5,0	5,0
-1 Malo više sveučilišni studij	21	21,0	21,0	26,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	43	43,0	43,0	69,0
1 Malo više stručni studij	18	18,0	18,0	87,0
2 Puno više stručni studij	13	13,0	13,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Studijski program nudi stvarni rad na organiziranoj stručnoj praksi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	1	1,0	1,0	1,0
-1 Malo više sveučilišni studij	7	7,0	7,0	8,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	48	48,0	48,0	56,0
1 Malo više stručni studij	24	24,0	24,0	80,0
2 Puno više stručni studij	20	20,0	20,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[U nastavu su uključeni stvarni slučajevi i stručnjaci iz prakse]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	4	4,0	4,0	4,0
-1 Malo više sveučilišni studij	3	3,0	3,0	7,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	58	58,0	58,0	65,0
1 Malo više stručni studij	17	17,0	17,0	82,0
2 Puno više stručni studij	18	18,0	18,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Na studijskom programu se od studenata zahtjeva veliki postotak prisutnosti na nastavi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	8	8,0	8,0	8,0
-1 Malo više sveučilišni studij	12	12,0	12,0	20,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	64	64,0	64,0	84,0
1 Malo više stručni studij	7	7,0	7,0	91,0
2 Puno više stručni studij	9	9,0	9,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Studijski program zahtjeva veću količinu vremena za pripremu ispita]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	11	11,0	11,0	11,0
-1 Malo više sveučilišni studij	32	32,0	32,0	43,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	40	40,0	40,0	83,0
1 Malo više stručni studij	14	14,0	14,0	97,0
2 Puno više stručni studij	3	3,0	3,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Studijski program omogućava studentu dovoljno slobodnog vremena za studentski posao]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	1	1,0	1,0	1,0
-1 Malo više sveučilišni studij	10	10,0	10,0	11,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	49	49,0	49,0	60,0
1 Malo više stručni studij	28	28,0	28,0	88,0
2 Puno više stručni studij	12	12,0	12,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[U većoj mjeri se očekuje samostalan rad na analizi i prezentaciji konkretnih problema i zadataka tijekom nastave]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	1	1,0	1,0	1,0
-1 Malo više sveučilišni studij	14	14,0	14,0	15,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	58	58,0	58,0	73,0
1 Malo više stručni studij	16	16,0	16,0	89,0
2 Puno više stručni studij	11	11,0	11,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Ocjena ovisi prvenstveno o pamćenju znanja iz propisane literature nezavisno o razumijevanju]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	6	6,0	6,0	6,0
-1 Malo više sveučilišni studij	11	11,0	11,0	17,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	70	70,0	70,0	87,0
1 Malo više stručni studij	7	7,0	7,0	94,0
2 Puno više stručni studij	6	6,0	6,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Za polaganje ispita nije potrebno učiti iz knjiga nego su dovoljne skripte i skraćeni materijal]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	3	3,0	3,0	3,0
-1 Malo više sveučilišni studij	5	5,0	5,0	8,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	72	72,0	72,0	80,0
1 Malo više stručni studij	12	12,0	12,0	92,0
2 Puno više stručni studij	8	8,0	8,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Studijski program je usklađen sa stvarnim potrebama radnih mjesta]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	3	3,0	3,0	3,0
-1 Malo više sveučilišni studij	6	6,0	6,0	9,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	54	54,0	54,0	63,0
1 Malo više stručni studij	25	25,0	25,0	88,0
2 Puno više stručni studij	12	12,0	12,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Lakše je pronaći posao nakon završetka studija]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	6	6,0	6,0	6,0
-1 Malo više sveučilišni studij	10	10,0	10,0	16,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	47	47,0	47,0	63,0
1 Malo više stručni studij	21	21,0	21,0	84,0
2 Puno više stručni studij	16	16,0	16,0	100,0

Total	100	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Završetkom studijskog programa se stječe diploma koja je ugledna u društvu]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	12	12,0	12,0	12,0
-1 Malo više sveučilišni studij	19	19,0	19,0	31,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	53	53,0	53,0	84,0
1 Malo više stručni studij	9	9,0	9,0	93,0
2 Puno više stručni studij	7	7,0	7,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

[Znanje stečeno na studiju daje dobru osnovu za daljnje obrazovanje i razvoj karijere]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	5	5,0	5,0	5,0
-1 Malo više sveučilišni studij	6	6,0	6,0	11,0
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	66	66,0	66,0	77,0
1 Malo više stručni studij	17	17,0	17,0	94,0

2 Puno više stručni studij	6	6,0	6,0	100,0
Total	100	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Stručni studij

Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

Apsolutni broj Table

[Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovra	Kumulativni postotak
1 Uopće se ne odnose	16	7,0	7,0	7,0
2 Donekle se ne odnose	25	11,0	11,0	18,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	47	20,6	20,6	38,6
4 Donekle se odnose	86	37,7	37,7	76,3
5 U potpunosti se odnose	54	23,7	23,7	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Želim se baviti znanstvenim radom]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	40	17,5	17,5	17,5
2 Donekle se ne odnose	51	22,4	22,4	39,9
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	73	32,0	32,0	71,9
4 Donekle se odnose	44	19,3	19,3	91,2
5 U potpunosti se odnose	20	8,8	8,8	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Poslodavci više cijene diplome sveučilišnog studija]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid 1 Uopće se ne odnose	5	2,2	2,2	2,2
2 Donekle se ne odnose	17	7,5	7,5	9,6
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	36	15,8	15,8	25,4
4 Donekle se odnose	75	32,9	32,9	58,3
5 U potpunosti se odnose	95	41,7	41,7	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Preporuka nastavnika u srednjoj školi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid				
1 Uopće se ne odnose	59	25,9	25,9	25,9
2 Donekle se ne odnose	51	22,4	22,4	48,2
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	60	26,3	26,3	74,6
4 Donekle se odnose	27	11,8	11,8	86,4
5 U potpunosti se odnose	31	13,6	13,6	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Preporuka obitelji/prijatelja]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid				
1 Uopće se ne odnose	39	17,1	17,1	17,1
2 Donekle se ne odnose	34	14,9	14,9	32,0
3 Nit se odnose, nit se ne odnose	63	27,6	27,6	59,6
4 Donekle se odnose	47	20,6	20,6	80,3
5 U potpunosti se odnose	45	19,7	19,7	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Gradivo koje se izučava je primjenjivo u praksi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak

Valid	-2 Puno više sveučilišni studij	16	7,0	7,0	7,0
	-1 Malo više sveučilišni studij	30	13,2	13,2	20,2
	0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	101	44,3	44,3	64,5
	1 Malo više stručni studij	53	23,2	23,2	87,7
	2 Puno više stručni studij	28	12,3	12,3	100,0
	Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Studijski program pruža visoku razinu općih znanja iz područja ekonomije]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
Valid	-2 Puno više sveučilišni studij	67	29,4	29,4
	-1 Malo više sveučilišni studij	72	31,6	31,6
	0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	71	31,1	31,1
	1 Malo više stručni studij	13	5,7	5,7
	2 Puno više stručni studij	5	2,2	2,2
	Total	228	100,0	100,0

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Studijski program nudi stvarni rad na organiziranoj stručnoj praksi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovra	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	18	7,9	7,9	7,9
-1 Malo više sveučilišni studij	32	14,0	14,0	21,9
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	117	51,3	51,3	73,2
1 Malo više stručni studij	33	14,5	14,5	87,7
2 Puno više stručni studij	28	12,3	12,3	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[U nastavu su uključeni stvarni slučajevi i stručnjaci iz prakse]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovra	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	20	8,8	8,8	8,8
-1 Malo više sveučilišni studij	32	14,0	14,0	22,8
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	125	54,8	54,8	77,6
1 Malo više stručni studij	30	13,2	13,2	90,8
2 Puno više stručni studij	21	9,2	9,2	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Na studijskom programu se od studenata zahtjeva veliki postotak prisutnosti na nastavi]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovra	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	66	28,9	28,9	28,9
-1 Malo više sveučilišni studij	56	24,6	24,6	53,5
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	91	39,9	39,9	93,4
1 Malo više stručni studij	14	6,1	6,1	99,6
2 Puno više stručni studij	1	,4	,4	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Studijski program zahtjeva veću količinu vremena za pripremu ispita]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovra	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	75	32,9	32,9	32,9
-1 Malo više sveučilišni studij	68	29,8	29,8	62,7
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	67	29,4	29,4	92,1
1 Malo više stručni studij	14	6,1	6,1	98,2
2 Puno više stručni studij	4	1,8	1,8	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Studijski program omogućava studentu dovoljno slobodnog vremena za studentski posao]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	8	3,5	3,5	3,5
-1 Malo više sveučilišni studij	12	5,3	5,3	8,8
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	103	45,2	45,2	53,9
1 Malo više stručni studij	60	26,3	26,3	80,3
2 Puno više stručni studij	45	19,7	19,7	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[U većoj mjeri se očekuje samostalan rad na analizi i prezentaciji konkretnih problema i zadataka tijekom nastave]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	31	13,6	13,6	13,6
-1 Malo više sveučilišni studij	43	18,9	18,9	32,5
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	113	49,6	49,6	82,0
1 Malo više stručni studij	30	13,2	13,2	95,2
2 Puno više stručni studij	11	4,8	4,8	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Ocjena ovisi prvenstveno o pamćenju znanja iz propisane literature nezavisno o razumijevanju]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	22	9,6	9,6	9,6
-1 Malo više sveučilišni studij	33	14,5	14,5	24,1
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	139	61,0	61,0	85,1
1 Malo više stručni studij	23	10,1	10,1	95,2
2 Puno više stručni studij	11	4,8	4,8	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Za polaganje ispita nije potrebno učiti iz knjiga nego su dovoljne skripte i skraćeni materijal]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	7	3,1	3,1	3,1
-1 Malo više sveučilišni studij	10	4,4	4,4	7,5
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	141	61,8	61,8	69,3
1 Malo više stručni studij	35	15,4	15,4	84,6
2 Puno više stručni studij	35	15,4	15,4	100,0

Total	228	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Studijski program je usklađen sa stvarnim potrebama radnih mjesta]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	18	7,9	7,9	7,9
-1 Malo više sveučilišni studij	41	18,0	18,0	25,9
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	120	52,6	52,6	78,5
1 Malo više stručni studij	34	14,9	14,9	93,4
2 Puno više stručni studij	15	6,6	6,6	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Lakše je pronaći posao nakon završetka studija]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	55	24,1	24,1	24,1
-1 Malo više sveučilišni studij	68	29,8	29,8	53,9
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	85	37,3	37,3	91,2
1 Malo više stručni studij	13	5,7	5,7	96,9

2 Puno više stručni studij	7	3,1	3,1	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Završetkom studijskog programa se stječe diploma koja je ugledna u društvu]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	59	25,9	25,9	25,9
-1 Malo više sveučilišni studij	67	29,4	29,4	55,3
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	87	38,2	38,2	93,4
1 Malo više stručni studij	11	4,8	4,8	98,2
2 Puno više stručni studij	4	1,8	1,8	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

[Znanje stečeno na studiju daje dobru osnovu za daljnje obrazovanje i razvoj karijere]^a

	Apsolutni broj	Postotak ispitanika	Postotak odgovora	Kumulativni postotak
-2 Puno više sveučilišni studij	59	25,9	25,9	25,9
-1 Malo više sveučilišni studij	62	27,2	27,2	53,1
Valid 0 Podjednako sveučilišni i stručni studij	91	39,9	39,9	93,0
1 Malo više stručni studij	7	3,1	3,1	96,1

2 Puno više stručni studij	9	3,9	3,9	100,0
Total	228	100,0	100,0	

a. Upisana vrsta preddiplomskog studija = Sveučilišni studij

PRILOG 2. Anketni upitnik

Očekivanja studenata od izabranog studijskog programa

Poštovani

Molim Vas da izdvojite 10 minuta te popunite anketni upitnik namijenjen bruošima Ekonomskog fakulteta u Splitu za potrebe pisanja diplomskog rada.

Svrha istraživanja je utvrditi kakva su očekivanja studenti imali prilikom upisa željenog studijskog programa te jesu li ta očekivanja realna s obzirom na stvarnu situaciju. Kada ste odabrali studirati u polju ekonomije, imali ste dvije opcije: sveučilišni i stručni studij. Zanima nas vaša percepcija razlike između navedene dvije vrste studija te zašto se se Vi odlučili za studij koji ste upisali.

Sudjelovanje u istraživanju je anonimno, a prikupljeni podaci će se koristiti isključivo za stručni i znanstveni rad, te potrebe Ekonomskog fakulteta u Splitu.

Unaprijed Vam zahvaljujem na Vašem trudu i izdvojenom vremenu.

* Required

1. Spol: *

Mark only one oval.

- Muško
 Žensko

2. Dob: *

Mark only one oval.

- 18-20
 21-23
 24-25
 više od 25

3. Koju ste srednju školu pohađali? *

Mark only one oval.

- Gimnazija
 Četverogodišnja strukovna škola
 Other: _____

4. Koji je vaš studentski status? *

Mark only one oval.

- Redovni
 Izvanredni

5. Koju vrstu preddiplomskog studija ste željeli upisati? *

Mark only one oval.

- Sveučilišni studij
 Stručni studij

6. Koju vrstu preddiplomskog studija ste upisali? *

Mark only one oval.

- Sveučilišni studij
 Stručni studij *Skip to question 8.*

7. Koji studijski program pohađate? *

Mark only one oval.

- Ekonomija *Skip to question 9.*
 Poslovna ekonomija *Skip to question 9.*
 Turizam *Skip to question 9.*

8. Koji studijski program pohađate? *

Mark only one oval.

- Menadžment malog poduzeća *Skip to question 10.*
 Turističko poslovanje *Skip to question 10.*

Motivi upisa

9. Na skali od 1 do 5 ocijenite u kojoj mjeri se navedeni razlozi odnose na Vaše motive upisa preddiplomskog sveučilišnog, a ne stručnog studija: 1 - uopće se ne odnose, 2 - donekle se ne odnose, 3 - nit se odnose, nit se ne odnose, 4 - donekle se odnose, 5 - u potpunosti se odnose *

Mark only one oval per row.

	1	2	3	4	5
Veća razina općeg znanja iz područja ekonomije	☐	☐	☐	☐	☐
Želim se baviti znanstvenim radom	☐	☐	☐	☐	☐
Poslodavci više cijene diplome sveučilišnog studija	☐	☐	☐	☐	☐
Preporuka nastavnika u srednjoj školi	☐	☐	☐	☐	☐
Preporuka obitelji/prijatelja	☐	☐	☐	☐	☐

Skip to question 11.

Motivi upisa

10. Na skali od 1 do 5 ocijenite u kojoj mjeri se navedeni razlozi odnose na Vaše motive upisa preddiplomskog stručnog, a ne sveučilišnog studija: 1 - uopće se ne odnose, 2 - donekle se ne odnose, 3 - nit se odnose, nit se ne odnose, 4 - donekle se odnose, 5 - u potpunosti se odnose *

Mark only one oval per row.

	1	2	3	4	5
Veća razina stručnih znanja	☐	☐	☐	☐	☐
Brži pronalazak posla	☐	☐	☐	☐	☐
Smatrao/la sam da je "lakši" u odnosu na sveučilišni	☐	☐	☐	☐	☐
Preporuka nastavnika u srednjoj školi	☐	☐	☐	☐	☐
Preporuka obitelji/prijatelja	☐	☐	☐	☐	☐
Niži kriteriji koje treba ispuniti za upis	☐	☐	☐	☐	☐

Sadržaj studija

11. Za koju vrstu preddiplomskog studija očekujete da se odnose slijedeće tvrdnje? *

Mark only one oval per row.

	Puno više sveučilišni studij	Malo više sveučilišni studij	Podjednako sveučilišni i stručni studij	Malo više stručni studij	Puno više stručni studij	Niti sveučilišni niti stručni studij
Gradivo koje se izučava je primjenjivo u praksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studijski program pruža visoku razinu općih znanja iz područja ekonomije	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studijski program nudi svima rad na organiziranoj stručnoj praksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
U nastavu su uključeni svami slučajevi i stručnjaci iz prakse	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Studentske obveze

12. Za koju vrstu preddiplomskog studija očekujete da se odnose slijedeće tvrdnje? *
 Mark only one oval per row.

	Puno više sveučilišni studij	Malo više sveučilišni studij	Podjednako sveučilišni i stručni studij	Malo više stručni studij	Puno više stručni studij	Niti sveučilišni niti stručni studij
Na studijskom programu se od studenata zahtjeva veliki postotak prisutnosti na nastavi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studijski program zahtjeva veću količinu vremena za pripremu ispita	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studijski program omogućava studentu dovoljno slobodnog vremena za studentski posao	☐	☐	☐	☐	☐	☐
U većoj mjeri se očekuje samostalan rad na analizi i prezentaciji konkretnih problema i zadataka tijekom nastave	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ocjena ovisi prvenstveno o pamćenju znanja iz propisane literature nezavisno o razumijevanju	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Za polaganje ispita nije potrebno učiti iz knjiga nego su dovoljne skripte i skraćeni materijal	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tržište rada

13. Za koju vrstu preddiplomskog studija očekujete da se odnose slijedeće tvrdnje? *

Mark only one oval per row.

	Puno više sveučilišni studij	Malo više sveučilišni studij	Podjednako sveučilišni i stručni studij	Malo više stručni studij	Puno više stručni studij	Niti sveučilišni niti stručni studij
Studijski program je usklađen sa svim potrebnim radnim mjestima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lakše je pronaći posao nakon završetka studija	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Završetkom studijskog programa se stječe diploma koja je ugledna u društvu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Znanje stečeno na studiju daje dobru osnovu za daljnje obrazovanje i razvoj karijere	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. S kojom izjavom se više slažete? *

Mark only one oval.

- Pravedno je da preddiplomski sveučilišni i preddiplomski stručni studij pripadaju istoj razini u Hrvatskom kvalifikacijskom okviru *Stop filling out this form.*
- Preddiplomski stručni studij bi trebao biti niža razina u Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u odnosu na preddiplomski sveučilišni studij *Skip to question 15.*

15. Iz kojih razloga smatrate da bi preddiplomski stručni studij trebao biti niža razina u Hrvatskom kvalifikacijskom okviru u odnosu na preddiplomski sveučilišni studij?
